

21
XXI. ÉVFOLYAM

21. SZÁM.

✓ Adólevél
✓ K. csoport
✓ Regisztrált
1931. július 20.

BUDAPEST, 1931
JÚLIUS 20.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZAZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZAZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik havonta háromszor	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
---	------------------------------------	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Justice for Hungary!

Két teljes napon át a világ lázas érdeklődésének és feszült várakozásának, majd bámulatának és tapsviharának középpontjában állott e három angol szó: „Justice for Hungary!” Igazságot Magyarországnak!

Két bátorszívű magyar repülőisztnek, *Endresz Györgynek* és *Magyar Sándornak* támadt az amerikai gondolata, hogy valami nagyon nagy, világgraszoló teljesítménnyel magukra, a maguk személyén keresztül pedig Magyarországra, a magyar tragédiára, a magyar igazságtalanságra vonják a világ figyelmét. Külföldet ismerő, éles szemükkel reájöttek, hogy a legnagyobb veszedelem, amely minket fenyegethet és amely a velünk szemben elkövetett gyaláztatosságokat leginkább állandósíthatja: a világ közönye. Ezt kell felrázni, felénk figyeléssé, irántunk érdeklődéssé változtatni.

A lelkes gondolatot már csak lassabban követhette a tett. Ha *Endresz György* és *Magyar Sándor* olyan gazdag nemzetnek lettek volna a fiai, amely a tervük megvalósításához szükséges anyagiakat egy-kettőre rendelkezésükre tudta volna bocsátani, már régen útrakeltek volna, hiszen ami a pénzen kívül kellett a vállalkozáshoz: a bátorságot nem kellett mástól kérniök. De hatvanezer dollár kellett és ez még a dollárok hazájában is hatalmas összeg. Megkísérelték az amerikai magyarság körében egy-két dolláronként összegyűjteni: nem sikerült. A magyarok túlnyomó része ott is csak szegény ember s ott is bizalmatlan mindenféle gyűjtéssel szemben. Már-már úgy látszott, hogy le kell mondani a szép tervről, amikor egy már régen Amerikába szakadt, de még mindig izig-vérig magyar ember, *Szalay Imre* nagyiparos honfitársunk személyében mégis csak jelentkezett a Gondviselés. *Szalay Imre* rendelkezésükre bocsátotta a pilótáknak a még hiányzó összeget, amelyet aztán Magyarország lelkes barátja: *Rothermere lord* is megtoldott tízezer dollár jutalommal.

Másfél évig húzódott a magyar óceánrepülés ügye. Sokszor nevetségesen csekély összegeken múltak hetekre terjedő késedelmek. A hősiesség mellett, amely az óceánt átrepülte, le nem kicsinyelhető hősiesség akaraterő és kitartás kellett ahhoz is, hogy a vállalkozáshoz szükséges összeget úgyszólván a semmiből előteremtsék. És céltudatos, férfias elhatározás, hatalmas magabizás kellett ahhoz is, hogy

megküzdjenek a türelmetlenségnek, a kicsinyes gánccsokkodásnak, alantas gúnynak és rosszakaratú kritikának áradatával, amely hosszas készülődésüket kísérte. Mert bizony már mindig többen voltak, akik nem bíztak a „Justice for Hungary” útjában s úgy vélekedtek, hogy az, mert elmarad, a magyar békerevizio ügyének nem hasznára, hanem ártalmára lesz. Csak a két pilóta hitt és dolgozott rendíthetetlenül.

És most mégis csak átrepülték az óceánt, még pedig rekordidő: 13 óra 50 perc alatt, fényesen leverte az amerikai Post és Gatty nemrégiben felállított 15 óra 48 perces rekordját. Az a kis epizód, hogy az egyik benzinszivattyú eldugulása miatt Amerikától nem Budapestig, hanem „csak” Bicskéig repültek, nem is szépséghiba. Teljesítményük a repülősport szempontjából is világgraszoló jelentőségű, azt a jelentőségét azonban, amelyet a magyar békerevizio történetében megszerzett magának, sohasem lehet többé megdönteni vagy kétségbevonni.

Két dolog áll a mi korunk érdeklődésének középpontjában: a technika és a sport. A technika eszközei közül a repülőgép jellemzi legjobban a mai modern ember törekvéseinek meredek ívelését, a sportteljesítmények között pedig még mindig a repülőteljesítmények a legimponálóbbak, mert a legtöbb tudást, a lehibátlanabb szervezetet és a leghalálmegvetőbb személyes bátorságot feltételezik. Nagyon jól és helyesen történt tehát, hogy a világnak irántunk való érdeklődését éppen ilyen teljesítményen keresztül igyekeztek — teljes sikerrel, hála Istennek — felkelteni.

Amint az egész magyar nemzet szeretetteljes féltése kísérte a tengerentúl útrakelt gépmadarat az óceánon túlról egészen a magyar határig, úgy fogadja most őket itt, a szegény, meggyötört óhazában mindnyájunk lelkesedése, hálás köszönete és meleg, testvéri kézzsoritása. Amit ők tettek, azt meg nem törtéنتé tenni nem lehet s hiábavaló az irigy utódállamok törekvése, hogy jelentőségét agyonhallgassák vagy lekicsinyeljék. Nincs az a propaganda, amely felérne e bátor magyar fiúk kockázatos, nagy vállalkozásával, éppen ezekben a napokban, amikor az úgynevezett békeszerződések gonoszságainak és ostobaságainak áradata mindig több és nagyobb, mindig kézzelfoghatóbb világnomorúság alakjában jelentkezik és okoz jóvátételi gondokat a világ felelőseinek fejében. Ha nem várhatjuk is holnapra a reviziót, jó volt az nekünk, hogy a vajudó bizonytalanságoknak ezekben a forró napjaiban a világ a magyarságnak erről a hatalmas, tiltakozó lendületéről volt kénytelen beszélni, jó volt, hogy a magyar gépmadár végigzúgta Európa felett a mementót: „Justice for Hungary!”

Feljelentések szerkesztése.

írta: nagyalásnyi BARCZA JENŐ százados.

A feljelentések szerkesztéséről e lap hasábjain sok szó esett már, de nem is hiába, hiszen az örsök egyik legfontosabb munkája a feljelentések szakavatott összeállítása.

Azt hiszem, segítő kezet nyujtok feljelentéseket szerkesztő bajtársainknak, midőn e téren szerzett némely tapasztalatomat, lapunk térviszonyai szerinti terjedelemben, összefoglalva közreadom.

Mindenekelőtt le kell szögezmem, hogy jó feljelentést, még stilisztikai felkészültséggel rendelkező egyéneknek is nemcsak nem könnyű, de egyenesen nehéz feladat készíteni.

Kettőzötten nehéz, sok tapasztalatot, szak tudást és körültekintést kíván tehát ez a munka a csendőrlegénységtől, kiknek még stilisztikai nehézségekkel is meg kell küzdeniök.

E nehézségek dacára bátran elmondhatjuk, hogy általában véve siker koronázza az örsök ebbeli nagy igyekezetét s nem egyszer örömmel hallhatjuk illetékesek elismerő szavait az örsök feljelentéseinek használhatóságáról.

Egy komolyabb ügy főtárgyalásáról hallottam, hogy az egyik gyanúsított védője kétségbe vonta, hogy a komplikált bűnper alapját képező és a főtárgyalás adataival meg nem dönthető csendőri feljelentés valójában csendőrmunka volt-e, mert annak szakavatott összeállítása — szerinte — csak magasabb jogi felkészültséggel bíró egyén munkája lehetett. Amilyen nagy öröm és tekintélyt emelő a

szakértő kritika ilyen megnyilvánulása, éppen oly fájdalmas lenne az ellenkezőjét hallani, ami azonban, hála Istennek, elég ritka. Ez persze korántsem jelenti azt, hogy a feljelentések kivétel nélkül tökéletesek s nem lehetne — sőt kellene — a feljelentések átlagos színvonalát minden igyekezetünkkel, folytonosan emelni. A gyakorlati élet különféle ségeinek, utasításunk idevágó számos rendelkezéseivel való összhangba hozása nagy szakképzettséget igényel, hiszen a formák miatt nem veszhet el a lényeg, sőt még csak el sem torzulhat.

A gyakorlati szolgálatból tudjuk, hogy ritkán adódik két bűncselekmény, amely részleteiben egyforma volna, csak ritkán lesz tehát alkalmunk két egyforma feljelentést szerkeszteni. Ha ez így van, csak természetes, hogy minden feljelentés új és új probléma elé állítja a szerkesztő csendőrt. Ez azonban csak érdekesebbé teszi a szerkesztő munkáját, hiszen — mint említettem — az esetek is különböznek egymástól, különbözni kell tehát a feljelentéseknek tartalmilag, sőt nem egy esetben alaki részletekben is. A feljelentések tehát nem lehetnek sablonosak. De nagy hiba is lenne, ha a feljelentéseket sablonokhoz kötnénk, hiszen ezáltal tényleg elveszhetne a lényeg, amit a bíróságok stb. csak fáradságos kikérdezésekkel, pótnyomozások elrendelésével tisztázhatnának, de lehet, hogy még így sem, hiszen jól tudjuk, hogy a bűncselekmény elkövetésének körülményeit elsősorban a csendőr szokta lerögzíteni, még akkor, midőn az eset büntetőjogi elbírálása illetékesek által még nem történt meg, midőn védő, különféle érdekelttségű tanúk és körülmények közre nem játszottak. Ne feledjük tehát, hogy

Mozaik.

írta: NAGY LAJOS I. őrmester (Szombathely).

A nagykanizsai állomáson két bajtársam ül a váróterem egyik sarkában, közöttük egyenruhás szerb katona.

Köszöntjük egymást bajtársaimmal. Jó ismerőseim az egyik „határszéli” örsről. A szerb katona is köszön — magyarul. Kérdezem tőle, hová való? — Csáktornyára, — válaszolja. — Na és miért szökött meg? — kérdezem tovább. Rámnéz, nem felel. A szeme könnybe lábad, piszkos, elnyűtt zubbonya ujjába törülgeti szemeit.

— Uram! Mindenki ezt kérdi tőlem. Hogy miért szökött meg? — Tovább nem tud beszélni. Megveregettem a vállait, lassan lecsillapodik és beszélni kezd:

— Magyar volt az apám, anyám, minden elődöm. A szerbeket csak a földrajzból ismertem, nyelvüket nem értem. Mégis megtagadtatták velem a nevemet, a fajtámat. Nem bírtam tovább.

Beesett szemei fénytelenül forognak a bőr-csont koponyában és arcán lassan gurulnak alá a könnyei.

Genfben pedig ülészek az írástudók, hogy igazságot

tegyenek s meghallgassák az elnyomottak panaszát. Az ülés végén aztán farizeusi szemforgatással térnek napirendre milliók szenvedése felett. Miért?

Mert ezek a szenvedő milliók — magyarok!

*

Az egyik balatonmenti állomáson két bajtársam száll fel. Abba a kocsiba jönnek, amelyekben én vagyok.

Fel valók az egyik cseh „határszéli” örsre. Valami nyomozó szolgálatot bonyolítanak le már harmadik napja.

Hárman ülünk a fülkében s megered a beszéd.

Igaz-e ez? Igaz-e az?

Bajtársaim nagyszerűen értesültek voltak és kifogyhatatlanul kaptam a meglepőbbnél meglepőbb híreket. — „Felszabadul a nősülési tilalom.” „Megváltozik a rendfokozat.” „Új egyenruhát kapunk.”

Az utóbbi témánál aztán kitarítottunk.

— Látnad csak a cseh csendőröket, — mondják bajtársaim, — milyen elegánsak azok.

Ráfeleltem:

— Elegánsnak lenni nem nehéz. Az csak ruha dolga. Jó csendőrnek lenni valamivel nehezebb. A jó csendőrök pedig nem mindig a legelegánsabbak közül kerülnek ki. Különbben a kérdést mi úgysem tudjuk eldönteni. Ha rajtunk állana, azt javasolnám, kérdezzük meg felvidéki testvéreinket, hogy ki az elegánsabb, a magyar csendőr-e, avagy a cseh.

*

Két öreg néni, meg egy még öregebb atyafi üldögélnek a zákányi erdő szélén. Leszálltam kerékpáromról és beszédbe elegyedtem velük. A két néni felállt és odajöttek hozzám. Még azt hittem, valamelyikük fia csendőr, mert

a feljelentések tárgyilagossága a lehetőség határain belül tökéletes megszerkesztésével közérdekű munkát is végzünk, — nem pedig mint egyesek tévesen hiszik, — kizárólag a hatóságok, bíróságok stb. munkájának könnyebbítését szolgáljuk.

Lássuk ezek után, hogy milyen megfontolásoknak kell vezetni bennünket feljelentéseink egyes címszavai alá felveendő adatoknál.

Az eljárás alapja:

A Szut. 463. pont 1. alpontjának rendelkezéseiből kétségtelen, hogy e fejezet annak ismertetését célozza, hogy mindenki, aki a feljelentést kezébe veszi, első tekintetre tudja, hogy honnan, kitől, mikor indult ki az ügy. Ezzel meg is van határozva, hogy mit írjunk e fejezetbe. Van azonban a feljelentések szerkesztésére a Szut-ban erre vonatkozó két minta is, a 15. és 17. melléklet, melyekben a címszó alatt csupán az áll, hogy: „A sértett panasza.” Szerintem a minták elsősorban alaki tekintetben nyújtanak csupán támpontokat, s kizárólag a szövegrészek áttekinthető magyarázatára szolgálhatnak, lényegi tekintetben azonban a szöveget, azaz magát a rendelkezést kell irányadónak tekinteni.

Alig láttam örsöt, hol e rovatot a mintától eltérőleg töltötték volna ki, ami a fejezet lényegi kelleit (honnan, kitől, mikor stb.) homályban hagyta. Számos bűncselekményt észlel maga a csendőr, számosról besúgás, névtelen feljelentés, házkutatásnál előtalált bűnjelek, felhívás stb. útján értesül, tehát alig lesz eset, hogy e címszó alatt: „A sértett panasza” kitétel lényegileg megfeleljen.

Fontos tehát, hogy a csendőr itt a mintától eltérőleg, ahol szükséges, több adatot szerepeltessen. Ez nemcsak a nyomozás időbeli elbírálásánál, de az eljárás későbbi szakáiban is jelentőséggel bírhat. Véleményem szerint a minta említett kitételeit, vagy legalább is azok egyikét célszerű lenne a félreértések elkerülése végett megváltoztatni.

Sértett:

A csendőrségi szolgálat komolyságot és alaposágot kíván. A komolyságnak és alaposságnak a feljelentések szerkesztésénél is teljes mértékben érvényesülnie kell. Alaposságot igényel a feljelentés minden egyes adata s így a feljelentésben szereplő egyének neveinek pontos és helyes írása is. Első tekintetre talán nem is látszik ez túlságosan fontosnak, de ha gondolkodunk, hogy milyen félreértésekre, esetleg bonyodalmakra vezethet a névből esetleg csak egy betűnek kihagyása, hozzátétele vagy helytelen alkalmazása, rögtön belátjuk ennek fontosságát. De a gyakorlati szolgálat számos esetben be is bizonyította ezt. Különösen azt kell megállapítanunk, hogy az idegen, főleg német hangzású neveket hogyan kell helyesen leírunk, mire legegyszerűbb módszer, ha az illetővel kikérdezés előtt leírjuk nevét. Az illetékes községi előljárásnál azonban akadály nélkül megtudhatjuk minden vitás vagy vitásnak látszó esetben, hogy az illető nevét helyesen hogyan kell írni.

Mint felveendő személyi adatot, a Szut. 463. pont 2. alpontjában olvashatjuk a születési évet. Ha ismét felütjük a mintákat, azt látjuk, hogy a 15. mellékletben a születési éven kívül a hó és nap

nagyon kedvesek voltak. És ekkor árulták el, hogy biz' ők — sajnos — nem „magyarok”. Odaát laknak Légrádon.

— Nos, mi újság odaát? — kérdezem őket.

A két néne nem válaszolt, csak a nagykendőjük rojtját tépdesték.

Az öreg ember hatalmasat sercent a pipája mellől:

— Hát 'szen mink csak megvónánk odaát, pedig kutyavilág járja ott.

— Hogy-hogy?

— Hát izé, vénségére keresztelik meg az embert. Teccik tunni csendőr úr, mikor születtem — igaz, amhá rég vót —, akkor Pistának keresztelt a pap. Szabó Pistának. Most meg valami Krojácsnak keresztelt el az a nagyfejű jegyző. Ilyen csúfságot! Vénségemre nem találok haza a saját falumba. Mert bizony hiába kérdezek én ott akárkit, hogy hun lakik az öreg Krojács, nem tudja azt megmondani senki. De hej, csendőr úr! — hej, ha megérem, pedig megérem, mert addig nem halok meg, míg én azt a nagyfejű nótáriust el nem kereszteltem.

Kezetfogtam az öreggel, de „Jó napot” helyett azt mondtam neki:

— „Engedje az Isten!”

*

A nyári nap melegen tűz a földre. Fönt csattog a pacsirta és túl a határról csodálatos illatot hoz a szellő.

Leheveredtem a fűbe, élvezni egy kissé a nyári nap pompás varázsát.

Elöttem pár lépésre fehér oszlop. Trianoni tilalomfa: jugoszláv „határ”. A réten vöröstarka ökrök legelésznek. Egyik nekiveti lebernyeges nyakát a határoszlopnak és borzasztó élvezettel dörgölődzik hozzá.

Az első élőlény, „aki” a jelen pillanatban bizonyára

dicséri a trianoni urak bölcsességét, hogy vakarózdó-oszlopot állítottak neki. Azért ökök.

*

Miskolcon talákoztam egy rég nem látott barátommal, egy keménynyakú, de még keményebb fejű kálvinistával.

— Hogy vagy, öregem? — kérdem a régi „kvártélyos” cimborát és mióta jöttél át?

— Csak megvagyunk. Meg-megrakjuk őket, aztán békesség van egy darabig. Csak az a baj, hogy a cseh üvegek erősebbek, mint a cseh koponyák. Emlékszel-e még rá, hogy Kassán hány üveget összetörtem a mesterlegények fején, no meg azok is az enyémen? Soha még csak oda se konyítottunk neki. Az üveg mindig összetört, de a fej, az mindig épen maradt. És képzeld, most a multkoriban egy háromdecis pohárral úgy melleleg kupán nyomtam egy csaszlaui honfoglalót s a pohár épen maradt, de a csetnik feje hát az aztán cudarul nézett ki.

— Na és aztán nem lett-e baj belőle?

— Hát ennél nagyobb baj azért nem lett belőle, — feleli — mert ahogy felmosták, odajött hozzám és bocsánatot kért. Meg is bocsátottam neki, tudod, nem szerettem a haragot...

*

A Ronyva partján nagy csapat iskolásgyermek jön tanítói vezetésével. A magyar jövő pufók reménységei. Legtöbbjének rongyos a ruhája és cipője sincs, de szemükben lelkesedés csillog, amint éneklük ütemesen: „Mennydörög az ágyú, csattog a kard...”

Odaát egy hosszú cseh posztol. Csak elhallgatja a gyermekek nótáját, de mikor az egész gyermekkorús rázendít az „Isten áldd meg a magyart...” fenséges meló-

is szerepel. Nincs azonban feltüntetve ez a 15/a., 16. és 17. mellékletekben. Véleményem ismét az, hogy a szöveghez kell alkalmazkodni, már azért is, mivel a sértett születési hónapja és napja az eljárás folyamán különösebb jelentőséggel nem bírhat. Fiatalkorúak feljelentésénél lenne csupán ennek fontossága, de ez esetben a Szut. 503. pontja szerint úgy is be kell szereznünk a születési anyakönyvi kivonatot, amiből viszont ezen adat teljes pontossággal kitűnik.

A felveendő adatok további leírása után írjuk le a sértett (sértettek) előadását időrendi sorrendben anélkül, hogy „az eljárás alapja” alatt felsorolt valamely adatot vagy körülményt itt megismételjünk. Az előadás leírásánál lebegjen szemünk előtt, már az unalmassáig ismételt, de gyakran figyelmen kívül maradó néhány kérdés, hogy „ki, kivel (ki ellen), mit, mivel, mikor, hol és hogyan” követett el, amit az előadás leírása után kérdezzünk meg önmagunktól, hogy e kérdésekre a leírt szövegben megtaláljuk-e a feleletet. Ha minden kérdésre feleletet kaptunk, a feljelentésből semmi sem maradt ki, de ha nem, úgy eszerint ki kell egészítenünk a fogalmazványt.

Óvakodni kell attól is, hogy a sértett előadását — amit rendszerint bőbeszédűség jellemez — mind felvegyük s ezáltal a feljelentést felesleges, vagy a tárgyhoz nem tartozó részletekkel töltjük meg. A csendőrnek el kell tudni bírálni, hogy az előadásból mi szükséges a cselekmény tényálladási, elemeinek megállapításához, azt tömör, rövid mondatokba foglalva harmadik személyben kell leírnia. A nyomozó csendőr a feljelentés összeállításakor rendsze-

rint kétségtelenül meg tudja állapítani, hogy mily cselekményről van szó, így eleve ismeri, hogy a szereplő egyének előadásából mire lesz a bíróságnak, ügyészségnek stb. szüksége.

Nincs kizárva azonban az sem, hogy a csendőr nem tudja megnyugtató pontossággal a cselekményt minősíteni a nyomozás folyamán, érzi, hogy a cselekménynek több olyan kelléke van, ami véleménye szerint több bűncselekmény tényálladékból tevődött össze. Ilyenkor azt tanácsolom, hogy a feljelentésben mindazon cselekmények alkatelemeit tárgyalja, melyek fennforgására következett, mert ilyen esetben legtöbbször még a bíróságnál is vita tárgya lesz, hogy valójában milyen cselekmény elkövetéséről is van szó. Kétségtelenül fontos a cselekmény helyes minősítése, de ne feledjük, hogy a mi munkánkknak ennél fontosabb kelléke is van: a cselekmény lehető legpontosabb, minden elfogultság és előítéletől mentes leírása.

Vagyon elleni bűncselekményeknél gyakori, hogy a sértett kárát túlozza, amit viszont nem lenne helyes elfogadni. Éppen ezért a Szut. 403. pontja kötelességévé teszi a járőrnek, hogy ilyen esetben indokolja jelentésében ezen körülményt. Tudnunk kell, hogy a dolog értékét annak forgalmi értéke képezi s nem az úgynevezett „előszereteti érték”, ami sok esetben előfordul. A ló farkának levágása és ellopása például csak vétség lesz, mert értéke 200 pengőn aluli, jóllehet, egy különleges fajtájú ló értéke ezáltal nagyobb összeggel is csökkenhetett.

Helyszín:

E fejezetben az Utasítás szerint „a bűncselek-

diájára, nekitámaszkodik egy topolyafának és dühösen fintorgat a „magyar” oldalra.

*

A Ronyva „cseh” oldala lassan benépesedik. Asszonyok, gyermekek jönnek s nézik a háromszínű zászlók sokaságát.

A gyermekkórus új dalba vág:

„Horthy lovát kantározzák, rajta a nyereg...”

Odaát mindig több kötény sarka emelkedik a szemekhez.

Ez már a csehnek is az idegeire ment. Puskájával szétcsap a bámézkodók között. Az asszonynépség szétrebbent, de a gyerekek, a nagy Republika leendő katonái egyáltalán nem ijednek meg tőle. A fűzfabokrok közül fűgét mutogatnak neki. Mert tudják ők, amit tudnak...

*

Az egyik tanítóval beszélgetek. Arcán hatalmas vágás, ott szerezte a Montellón.

Elmondja, hogy minden esztendőben el szoktak jönni a gyermekekkel, megmutatni nekik a szégyenhatárt, nagy nyomorúságunk okozóját. És megfogadják a gyermekek, hogy másként lesz ez majd. A francia nemzet minden év nyarán elküldte fiait Elzász határaitra, hogy emlékezzenek a majdan reájukváró kötelességre.

És a Gloire nemzetének fiai győztek. Nekünk százszoros okunk van idezarándokolni és gyermekeinkkel fogadalmat tétetni a nagy leszámolásra!

*

Sátoraljaúj hely. A Kossuth-szobor előtt fehérszűrös atyafi nézegeti a gyakorlatról bevonuló katonákat. Egyenesszárú pipáját kiveszi szájából, odatüzi nagykarimájú kalapja mellé s majd elnyeli szemével a jókedvű bakagyerekeket.

Talpas Tóth Mihály bátyámnak majd leesett az álla a csodálkozástól, amikor elébe léptem.

— Adjon Isten, Mihály bácsi!

— Adjon Isten, ecsém uram! Hát aztán maga miféle katona lett?

— Csendőr, Mihály bácsi.

— Hát aztán, már a csendőrök is ilyen ruhában járnak? Az én időmben fekete dómánya vót a csendérnek, meg pörge bajusza, de ne haragudjon, ecsém uram, magának egyik sincs.

— Hiába, na, változik a világ — sóhajtja.

— Aztán, hogy van, Mihály bácsi? — Mi újság odahaza?

Az öreg leveszi kalapja mellől a pipáját, rágyújt és beszélni kezd:

— Ezért a szürért gyüttem át. Venni köllött, mert az enyémét, ami vót, elköpozták.

— Elkobozták? — kérdeztem meglepődve.

— De el ám, az anyuk keservit! Tudja, ecsém uram, úgy vót a dolog, hogy még a télen a zannyukkal bekövetkeztem Kassára. Mondok, megnézem az Estván gyereket, aki ott szógál náluk. Hát amint leszállunk a vonatból, csak elkap két istenverte cseh és letettek a tömlöcbe.

Itt kitart az öreg, megpiszkálja a pipáját egy kis cüg szempontjából.

— Bizony, ecsém uram, még tán máma is ott vónék, ha nincs a legényei tisztelendő úr, aki valami Hrinkálnak oskolabéli cimborája vót, azt azzal együtt kivettek. Hanem a szürömet, azt nem adták vissza. Hogy használják szemfedőnek.

Csak ekkor eszméltem rá, hogy tulajdonképen mi is történt az én jó Talpas Tóth Mihály bátyámmal. Persze,

mény színhelyét kell leírni, de csak akkor, ha a későbbi bizonyítás szempontjából szükséges”.

Hosszadalmas lenne azt fejtegetni, hogy mikor szükséges. E részlet meghatározásába az Utasítás sem megy bele, eldöntését reábízza a nyomozó járőrre, illetőleg az örsre. Ez nem jelenti természetesen azt, hogy e fejezetben foglaltaknak kisebb jelentőséget tulajdonítana, mint a többieknek; — sőt! Mindnyájunk előtt ismeretes, hogy a nyomozások mindegyikénél vörös fonálként húzódik végig az a szem elől sohasem tévesztendő szabály, hogy a csendőr főfeladata a bizonyítékok megszerzése, összegyűjtése. A helyszín pedig rendszerint szolgáltat bizonyítékokat, vagy a bizonyítási eljárásnál felhasználható körülményeket, tehát csak a legritkább esetben fogjuk tudni elhagyni feljelentéseinkből e fejezetet, már tudniillik ahol a bűncselekmény természete folytán „helyszín”-ről egyáltalában beszélhetünk. Ezért a helyszín-rovatot, ha csak némi kilátás is van arra, hogy a bíróságnak, ügyészségnek stb. a helyszín adataira a legtávolabbi vonatkozásokban is szüksége lehet, sohase hagyjuk el.

Régi és jól bevált szabály viszont, hogy egy futólagos rajz többet mond, mint hosszú oldalak teleírása, azért törekedjünk arra, hogy e rovathoz minél gyakrabban mellékeljünk vázlatot, de rajzolhatjuk ezt az áttekinthetőség megkönnyítése érdekében a szöveg közé is. Egy felesleges részletet nem tartalmazó s a szükséges mérlének megfelelő nagyságban szerkesztett vázlat nagy mértékben emeli a feljelentés értékét s mindenkor mindenkinek megbízható támpontot nyújt.

nemzetiszínü varrással cifrázott szürben mert bekövetkezni Kassára.

*

Gyékényes. Éjfél van, kint csendesesen esik a langyos nyári eső. Kip... kopp... kip... kopp...

A magyar élet kiaszott, kicserepedett televényét vajjon mikor öntözi meg az életet adó eső?

A váróteremben ketten vagyunk. egy iparoskinézésű civil és én. Én a várakozók türelmetlenségével járkálok föl s alá. Ő a fejét fázósan húzza be gallérja mögé.

Az óra negyedét mutat, a civil feláll, majd hirtelen újra leül. Éppen előtte megyek el.

— Az örmester úr, úgylátszik, türelmetlen — szólít meg.

Mérgesen nézek rá. Mi köze hozzá.

Keserű mosoly húzódik végig a szájasarkainál.

— Ne tessék haragudni. hogy egy negyedóráig várni kell. Mink odaát — s ujjával az ablakon túl folyó Mura felé mutat — már éppen tizenegy éve várunk...

Fejét újra behúzza gallérja közé és elhallgat.

Kint csak esik az eső. Kip... kopp... Kip... kopp... Hideg borzongás fut át rajtam. Olyan, mintha koporsót szögeznének.

Nem!

A nagybeteg gyógyul, még testét húzza a súlyos kór, de már járni kezd. Kip... kopp... kip... kopp...

*

A lelkem örül, mikor egy-egy rab testvérem reményteljes arcát látom.

Érzik a nagy idők közelségét. Hiába a börtön, hiába a szégyen. Ezt a nemzetet nem lehet megölni.

Gyanúsított:

Személyi adatokról lévén ismét szó, hivatkozom arra, amit a „Sértett” című fejezet alatt elmondtam s melyek természetesen e fejezet alatt tárgyalandó adatokra is teljes mértékben érvényesek.

Az Utasítás szerint itt még fel kell tüntetni a gyanúsított ál-, gúny- és egyéb megkülönböztető nevét is, ami különösen a faluhelyen gyakran előforduló sok hasonló vagy ugyanolyan nevű egyén között, a személyazonosság kétségtelen megállapításánál nagy szerepet játszhatik.

A „vagyonai állapot” pontosabb meghatározásának a II. Bn. életbeléptetése óta van nagyobb jelentősége. A kir. bíróságok hatáskörébe utalt bűnügyek esetében a Szut. 467. pontja alapján erkölcsi és vagyonai bizonyítványt kell beszerezni, melyből gyanúsított vagyonai helyzete kétségtelenül kitűnik. Az lehet már most a kérdés, hogy ezen adatok pontos megszerzése — melyre a nyomozó járőr nem egyszer sok fáradságot fordít — nélkülözhetetlenül szükséges-e akkor, midőn a feljelentés egyik mellékletében ezen adatok hitelesnek tekintett hatósági bizonyítványból okmányyszerű pontossággal kitűnnek. Ha pedig a csendőr — mint kevésbé lényegesnek tartott adat után — nem az előljáróság meghallgatása útján puhatol, az így szerzett adatok rendszerint ellentmondóak lesznek a vagyonai bizonyítványban szereplő bejegyzésekkel, mely körülmények semmi esetre sem alkalmasak arra, hogy a feljelentés hitelességét megerősítsék. Éppen ezért akkor, midőn a vagyonai bizonyítvány bejegyzései a csendőr előtt ismereteseek, szerepeltetheti feljelentésében, a bizonyítványban foglalt adatokat, ellenkező esetben azonban célszerű megelégedni a „vagyonos”, ellenkező esetben a „vagyonatlan” kifejezéssel. A jövedelmi viszonyok pontos részleteit minden esetben a bíróság amúgy is tisztázni fogja, tehát azt, hogy a csendőr erre kiterjeszkedjék, az előbb elmondott okoknál fogva nem tartom szükségesnek.

Másként áll a dolog a közigazgatási hatóságokhoz tartozó kihágási feljelentések megszerkesztésénél. Ezekhez tudvalevőleg erkölcsi és vagyonai bizonyítványt nem csatolunk, viszont gyanúsított egyéni (főleg: anyagi) viszonyaihoz fog ez esetben is alkalmazkodni a büntetés. Ily esetben természetesen a vagyonai és jövedelmi (kereseti) viszonyokat részletekig menő pontossággal kell megállapítanunk, szem előtt tartva, hogy a törvény keretei között kiszabható pénzbírság nagysága a csendőri feljelentés adatain fog alapulni.

A közigazgatási hatóság hatáskörébe eső kihágási feljelentésekből azt, hogy a gyanúsított írni-olvasni tud-e, valamint sértetthez — ha ilyen egyáltalában van — való viszonyát elhagyhatjuk, annál inkább, mivel a 464. pont kimondja, hogy a kihágásokról szóló feljelentéseket rövid jelentésben, a 16. melléklet alakjában kell megszerkeszteni. Ezen adatokat a 16. mellékletben tényleg nem is találjuk, de valószínűséggel sem bír, hogy az eljárás folyamán ezekre egyáltalában szükség lehet. Nincs azonban a mintában a gyanúsított születési éve, már pedig ez még a személyazonosság megállapítása szempontjából is fontos lehet. A gyakorlat a minta e hiányosságára hamar rájött. Nem is láttam feljelentést, melyben gyanúsított születési éve ne szerepelne, de véleményem szerint ez is a helyes.

Fejtörést okoz, hogy a főmagánvádra üldözendő bűncselekmények esetében a gyanúsított lakóhelyét fel kell-e venni a feljelentésbe, midőn az előbb hivatkozott pont szerint ebben az esetben is a 15/a. melléklethez kell alkalmazkodni. Véleményem szerint úgy ez, mint a születési év feltüntetése ebből a mintából is csak tévedés folytán maradhatott ki, hiszen mindkettő nélkülözhetetlen adat. Okvetlen vegyük fel tehát, már azért is, mivel ezáltal egy biztosan bekövetkező pótjelentés megtételét takaríthatjuk meg.

A kir. bíróságok hatáskörébe eső bűncselekményeknél a sértetthez való viszony ismertetésénél megelégedhetünk a mintában használt „érdektelen” kifejezéssel, kivéve természetesen, ha szolgálati, rokonsági, hitelezői, személyes rokon- vagy ellenszenvből fakadó stb., stb. érdekeltviszony áll fenn. Ez esetben röviden és találóan kell ezt kifejezésre juttatnunk.

A gyanúsított előadását is úgy írjuk le, mint a sértettét írtuk. Igyekezzünk elfogulatlanok lenni még akkor is, ha a gyanúsított előadásában olyan adatok foglaltatnának, melyek esetleg még a cselekmény kiderített voltát is kétségessé tennék. Ilyen helyzetekben tudja a csendőr tényleg bizonyosságát adni, hogy hivatása magaslatán áll s hogy valóban rendelkezik-e azokkal az erkölcsi tulajdonságokkal, amelyeket tőle megkívánnak.

Nem szabad átsiklani a gyanúsított védelmére szolgáló körülmények leírása felett sem, hanem éppen olyan részletességgel kell foglalkozni azokkal is, mint a súlyosbító körülményekkel. Erre az Utasítás nagy súlyt helyez, amikor elrendeli, hogy ha a gyanúsított védelmére semmit sem adott elő, a feljelentésben még azt is meg kell említeni. Tehát sem a kir. bíróságok, sem a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozó feljelentésekből a védekezésre felhozott körülmények leírása, vagy ha ilyenek nincsenek, ennek megemlítése, — ki nem maradhat.

Tanuk:

A Szut. szerint a „sértett” címszó fejezeténél felvett adatokat kell itt is szerepeltetni, ezenfelül azonban még azt is, hogy a tanuk a sértettel és a gyanúsítottal milyen viszonyban vannak s hogy a gyanúsított cselekménye folytán előnyben részesültek vagy hátrányt szenvedtek-e? Ezen adatok felsorolásának szüksége a bíróságok hatáskörébe tartozó bűncselekmények feljelentésénél kétségen kívül áll. A közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozó kihágások esetében — a Szut. 464. pont rendelkezéseiből kiindulva — nem kell a tanu nevének kívül, csupán csak a lakáscímét szerepeltetni. Ez teljesen elegendő is. Kétségkívül világosabb lenne, ha az Utasítás határozottan elválasztaná a büntett és vétségek feljelentéseiben foglalt adatokat a kihágásokéitól, mert a cselekmények belső természete is különbözik egymástól, tehát a feljelentések formai tekintetében is különbséget kellene tennie.

Ha azonban Utasításunk e megkülönböztetéseket nem tette meg, nekünk kell természetesen értelemszerűen az adott helyzet szerint szükséges különbségeket megtenni.

Nagyon fontos körülmény, hogy a feljelentésben ne feledjük megemlíteni a Szut. 429. pont azon rendelkezését, hogy a tanuzás kötelessége alól mentes egyéneket figyelmeztettük-e arra, hogy nem köte-

lesek tanuskodni, mert Utasításunk szerint úgy a figyelmeztetés megtörténtét, mint a tanuságtétel megtagadására jogosult egyénnek erre adott feleletét a feljelentésben (tényvázlatban) fel kell tüntetni.

Megjegyzés:

A régebbi feljelentési minta egyik hiánya volt, hogy a csendőr nem adhatott egyéni nézetének szabadon kifejezést, már pedig rendszerint ő volt az, aki leginkább ismerte az eset rugóit, mellékkörülményeit, így nem állt az eset jogszerű és igazságos elbírálása érdekében, hogy éppen neki nem volt megadva a lehetőség, hogy az általa mindenben jól ismert és a nyomozás folyamán rendszerint megbízható adatok alapján kialakult véleményével támpontot nyujthasson. Aki egy eseményt csak leírás után ismer, rendszerint nincsen abban a helyzetben, hogy megállapíthassa, hogy például a sértett, gyanúsított vagy tanu előadásai dacára sem ott van az igazság, ahol keresik, hanem máshol van s miért van ott, ahol van? Megmondja Utasításunk a 414. pontban, hogy a csendőr egyéni véleménye vagy következtetése nem bizonyíték, de nem is erre van itt szükség, hanem inkább arra, hogy támpontokat lehessen nyujtani, hogy a felsorolt adatok ellenére hol lehet az igazságot megtalálni.

Ne feledjük azonban azt, hogy a tényállást a bíróság feladata megállapítani, tehát még a felsorolt tények is vitások mindaddig, míg a bíróság azokat ítélettel meg nem állapította.

A kikérdezettek látszólagos vagy valóságos elmentmondásaira itt kell tehát a szükséges magyarázatokat megadni, a súlyosító vagy enyhítő körülményeket s azok bizonyítékait itt kell felsorolni s ha a bizonyítás szempontjából szükségesnek látszik, a bűncselekmény kiderítésének körülményeit is itt kell ismertetni. Az Utasítás e fejezet tartalmára oly tág kereteket szab, hogy most már nincs akadálya annak, hogy ami az igazság kidomborítására alkalmas, részletesen, adatokkal alátámasztva, fel ne vehessük.

A véleménynyilvánításban azonban nagyon óvatosak legyünk, mert előfordulhat, hogy az eljárás további szakáiban a legkülönfélébb változások állhatnak be, ami a nyilvánított véleményt is kritikának teheti ki. Véleményünk kifejezése tehát — mint említettem — adatokkal legyen alátámasztva, ami magába foglalja azt is, hogy annak megdönthetetlenségére — emberi eshetőségek korlátai között — nyugodtan számíthatunk.

A Szut. 413. pont egyik mondata mondja: „A tárgyi bizonyítékok beszerzése mellett azonban nem szabad elhanyagolni mindazoknak a körülményeknek a megállapítását sem, amelyek észszerű következte-

Mint a családi kötelek feloldhatatlannak látnak, ha azokat hosszú egyetértés emlékei erősítik s a megelégedés, melyet házi körünkben találunk, nem annyira egyes élvezeteli pillanatokban, mint inkább azon biztonságban fekszik, hogy boldog s keserű napokban miejüktől elhagyatni nem fogunk, — s így van ez a nemzetek életében is. A haza és család hasonló alapokon nyugszik, szeretet nélkül sem egyik, sem másik nem állhat fenn.

A *Justice for Hungary!* („Igazságot Magyarországnak!”) repülőgéppel két bátor magyar pilóta, *Endresz György* és *Magyar Sándor* e hó 15-én és 16-án átrepülték az oceánt; egyhuzamban repültek az amerikai Harbour-Gracei repülőtérrel Budapestig. Világrekordot állítottak fel ezzel a nagyszerű teljesítményükkel, amelynek jelentőségét sokszorosra fokozza, hogy azzal a világ figyelmét felhívták Magyarországra és szállóigévé tették pompás gépmadaruk nevét: „Igazságot Magyarországnak!”. Képünk a „Justice for Hungary”-t a newyorki repülőtéren ábrázolja pilótáival és az amerikai magyarok csoportjával, akik lelkes támogatásukkal az oceánrepülést lehetővé tették. Rothermere lord is tízezer dollárt tűzött ki a magyar oceánrepülők jutalmazására.

tés alapján a gyanúsított bűnössége mellett bizonyítanak, mert az ily körülmények feltárása és ügyes csoportosítása a tárgyi bizonyítékok bizonyító erejét növeli vagy kiegészítheti.” E fejezet alá tartozik az Utasításból idézett fenti mondattal körvonalazott „körülmények” felsorolása és csoportosítása is. Élünk e lehetőségekkel, mert ha helyesen tudjuk ezeket összeállítani és csoportosítani, feljelentésünk értékét nagyban fokozhatjuk.

Ide kell felvennünk a nyomozás során végzett elfogást, elővezetést, bilincselést, házkutatást és személymotosztást azzal, hogy azt mikor, hol, kivel szemben, miért és a jelen utasítás melyik pontja alapján fogantatotta a csendőr; úgyszintén a jelentés késedelmes betérjesztésének, az elfogott egyén 24 órán túl való őrizetben tartásának stb. okát, egyben azt is, hogy az Utasítás valamely rendelkezését kivételesen miért nem lehetett megtartani. Indokolni kell természetesen azt is, hogy ha a nyomozást valamely ok miatt késedelmesen indítottuk meg. Ezen adatokat büntett, vétség vagy kihágási feljelentéseinknél — amennyiben egyáltalában előfordultak — egyaránt szerepeltetnünk kell.

Bűnjelek:

E címszó alatt fel kell sorolnunk a találás helyének részletes leírásával, az őrizetbe vett bűnjeleket s hogy azokat hol, mikor, kitől és miért vettük őrizetbe s megőrzés végett kinek adtuk át.

Megjegyzem, hogy a Szut. 446. pontja értelmében a bűnjeleket a laktanyában vagy a csendőr lakásán tartani tilos, tehát mihelyt csak lehetséges, be kell szolgáltatni, illetve megőrzés végett az illetékes hatóságnak át kell adni.

A jegyzéket a megőrzés igazolására szolgáló átvételi elismervényen a minta szerint az átvevő egyéni kívül tanuval is alá kell iratni, ami bizalmatlanság látszatát keltve, egyes hatósági főnökök részéről érzékenykedésekre adott okot. Előfordulhat, hogy a községi jegyzőnek, illetve a rendőrkapitányságnak e célra alantásai közül kell tanukat szereznie, ami kétségtelenül nem kellemes reánézve. Szerintem az átvevő aláírásával, hivatalos bélyegzőjének alkalmazásával, az átvett bűnjelek sértetlen megőrzéséért teljes felelősséget vállalt, tanuk nélkül is, így talán a csendőr tapintatára lehetne bízni, hogy az átvétel

igazolására alkalmaz-e ezen kívül tanukat is, vagy sem. Van azonban a kérdésnek egy másik oldala is. Nevezetesen az, hogy valójában az Utasítás szellemében cselekedve, hogyan járjon el helyesen a csendőr. Azt ajánlhatom, hogy — míg a bűnjelek átadásának jelenlegi formái érvényben maradnak — világosítsák fel az illető hatósági főnököt vagy tagot arról, hogy ez nem a hatósággal szemben való bizalmatlanság megnyilvánulása, hanem annak bizonyítása, hogy a csendőrnek minden kétséget kizáró módon, minden időbe be kell tudni bizonyítani, hogy a bűnjeleket hiány nélkül átadta. Nem ritka eset ugyanis, hogy évek — de hónapok mindenestre — eltelnek, míg a bűnjelek kiszolgáltatására sor kerül, így addig az átvevővel sok minden történhet (áthelyezés, elköltözés stb.), de az esetben is kell tanuknak lenni arra, hogy a bűnjel nem maradt a csendőrnél.

Nincs kizárva, hogy őrizet alá vett bűnjelekre sértettnek (gyanusítottak, esetleg a tanuknak) sürgős szükségük van. Az Utasításban nincsen olyan rendelkezés, mely a csendőr belátására bízta, hogy ezen oknál fogva a bűnjelek közül melyik őrizetbevételét mellőzheti s melyikét nem. A 446. pont ismer csupán oly közszolgálati célokat szolgáló tárgyakat, melyek nélkül a közszolgálatot ellátni nem lehet. Ezeket az illető polgári vagy katonai hatóság őrizetében kell hagyni. Magánszemély tulajdonát képező tárgyakat tehát, kivétel nélkül, őrizet alá kell venni s a feljelentés e rovatában kell kiterjeszkedni arra, hogy az őrizetbe vett tárgyak közül a szereplő egyéneknek miért, mire van szüksége. A csendőrnek tehát a bűnjelet feltétlenül őrizet alá kell venni s a leírtak szerint kell az illetékes helyre átadni. Amit aztán azzal az átvevő hatóság tesz, az a csendőrről nem tartozik.

Bizalmi egyének:

Igen gyakori a feljelentéseknél a bizalmi egyéneknek a tanukkal való összecserélése és viszont. Röviden úgy határozhatom meg a helyes fogalmat, hogy a tanu a nyomozás tárgyát képező bűncselekményről tanuskodik, míg a bizalmi egyén a bűncselekmény elkövetésénél nem volt jelen, annak részleteiről közvetlen észlelések útján tudomása nincsen, csupán csak a csendőr eljárásánál — a nyomozásnál — van jelen, így annak törvényszerűsége (a kikérdezett egyének előadásának tárgyilagos felvétele stb.) ügyében lesz esetleg hivatva vallomást tenni.

Különösen hosszabb nyomozásoknál gyakran előfordul, hogy a csendőrrjárőr más és más bizalmi egyéneket kénytelen alkalmazni. Utasításunk előírja, hogy ilyen esetekben részletezni kell, hogy melyik bizalmi egyén melyik nyomozó cselekménynél volt jelen. Ez fontos lehet a későbbi időben, éppen ezért célszerű, ha a csendőr a nyomozás alatt készített jegyzeteinél feltünteti, hogy a kikérdezés stb. mely részénél kik voltak jelen, mint bizalmi férfiak. Ezzel a későbbi időben — ha szüksége merülne fel — pontosan tudja igazolni magát.

Utasításunk úgy a 68., mint a 69. §-ban elrendeli, hogy a sértettet, tanut vagy gyanúsítottat két érdektelen, felnőtt bizalmi egyén jelenlétében kell kikérdezni. Azt is elrendeli, hogy ha a csendőr ilyent egyáltalában alkalmazni nem tud, vagy csak egyet tudna, azt a feljelentésben az ok megjelölése mellett fel kell említeni.

Van még néhány általános érvényű szempont, amit a legtöbb feljelentésnél figyelembe kell vennünk.

Nem szabad a feljelentésekben pontosan meg nem állapított körülményeket szerepeltetni. Vagy fel kell valamit vennünk, vagy nem. Ha igen, úgy hiteles adatokat és tárgyilagosan leírt körülményeket, határozott formában — nem csak nagyjában — tárgyaljunk. Ezért óvakodjunk a „körülbelül”, „nem messze” stb., stb., csendőri feljelentésbe nem való, általánosító kifejezésektől. Amennyit javít munkánk értékén a legjelentéktelenebb adat hitelessége is, épp ennyit — sőt, talán még többet — ront az ellenkezője. Amit viszont a feljelentésbe nem kell vennünk, azt ne is érintsük.

A feljelentés egyik leglényegesebb kelléke a tömörség, azonban a „szükszavú” feljelentés éppen olyan rossz, mint a terjengős. El kell találnunk a helyes középutat. Világos lesz feljelentésünk s bizonyára a tömörséget is elősegítjük, ha rövid, találó mondatokban fejezzük ki leírandó gondolatainkat. A magyarosságra különös gondot fordítsunk. Amennyi ismeretre e tekintetben feljelentések szerkesztéséhez szükségünk van, jóformán mind megtaláljuk a Csendőrségi Lapok „Magyarosan, katonásan” című kiváló cikksorozatában. Ennek figyelemmel való olvasgatása s hasznosítása — az írásbeli ügyködés minden ágánál — hamarosan jelentős lépéssel viszi előbbre a stílus világos, magyaros és gördülékenyebb voltát.

Az idegen szavakat lehetőleg kerüljük, tájszólásokat vagy pórias kifejezéseket, szószerinti idézeteket kivéve, ne használjunk — mondja a Csűsz. 48. pontja.

Legyünk figyelemmel arra is, hogy a feljelentésekben még az egyébként megengedett (rendszeresített) rövidítéseket se használjunk, hiszen ezek csak a testületen belül nem okozhatnak félreértéseket.

A Szűt. 459. pontja szerint a nyomozás eredményéről a csendőr jelentést, illetőleg feljelentést (tényvázlatot) szerkeszt és azt őrsparancsnoksága útján az illetékes bírósághoz (hatósághoz) beküldi. Gyakran e rendelkezés félremagyarázását tapasztalhatjuk.

Az idézett rendelkezésből kétségtelen, hogy ha a csendőr valaki ellen nyomozott, a nyomozás eredményéről bűncselekmény esetében feljelentést, egyébként jelentést szerkeszt s azt az illetékes bírósághoz vagy hatósághoz juttatja. Tehát oly esetben, midőn egy nyomozás után feljelentést — akár bűncselekmény hiánya, akár egyéb ok miatt — nem tettünk, jelentést kell tennünk és pedig oda, ahova bűncselekmény esetében tennénk jelentést. Ez azért fontos, hogy az illetékes helyen elbírálhassák, hogy a csendőr fefogása törvényszerű-e, nem kell-e abban az ügyben a meglévő adatok alapján eljárást indítani vagy olyanokat beszerezni, melyek eljárás indítására alkalmasak. Feljelentés esetén kívül tehát jelentést nem minden esetben a közigazgatási hatósághoz kell tenni, hanem mindig oda, ahová bűncselekmény esetében feljelentést tennénk.

Gyakran vitatkozásra vezet a tevékenységi számadatok feltüntetése is. Ez különösen a vázlat vagy kihágások esetében fordul elő leggyakrabban. Halmazat esetében azt kell mérlegelni, hogy gyanúsított egy cselekménnyel sértette-e meg a törvény különböző rendelkezéseit, vagy többel. Ha fizikailag egy tevékenységgel követte el a törvény több szakasza szerint minősülő cselekményét, úgy tevékenység szempontjából csak arról a bűncselekményről beszélhetünk, melyet gyanúsított tevékenységével elérni

szándékozott. Pl. testisértésre irányuló tevékenység esetében, ha gyanúsított vagyronrongálást is okozott, a testisértésbe az utóbbi cselekmény beleolvad. A sonkatolvaj rendszerint magánlaksértést is elkövet, még sem tekintjük tevékenységét két külön cselekménynek, tehát egy cselekménynek is fogjuk felüntetni.

Ha azonban gyanúsított több cselekményt, akaratilag elhatározás szerint is egymástól elhatárolható módon, több különálló fizikai tevékenységgel (ebből folyólag különböző időben) követett el, úgy külön-külön bűncselekményekről beszélhetünk s ezért a tevékenységet is eszerint számíthatjuk.

A kihágásoknál egy gyanúsított által egy alkalommal elkövetett több egyforma kihágás csak egyet képez, viszont egy helyen egy alkalommal, de több egyén részéről külön-külön elkövetett kihágást (etzárlat be nem tartását, tűzrendészeti szabályok áthágását) helytelen lenne egynek számítani, hiszen itt egymástól különálló s nem egy személy által, egy időben elkövetett vagy felfedezett törvénysértésekről van szó.

A közlekedési csendőrség.

írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

A betonozott műúton liszteszásokkal megrakva két parasztszekér halad Pilisvörösvár felé.

Az út közepén mennek. Így kényelmesebb.

A nap gyönyörűen ragyog, a fuvar tűrhetően fizeti az óbudai malomtulajdonos, a felhörpintett kupicák is jó kedvre hangolják a két sváb legényt, akik a liszteszások tetején hanyattfekve süttetik hasukat a nappal.

A lovak csendesen, jámboran húzzák a szekereket. Bólogatnak idomtalan korcs-meklenburgi fejeikkel, minél súlyosabb a teher, annál nagyobbakat. Egy kis gyakorlattal az ember szinte ki tudná számítani ezekből a bólogató fejütemekből és a szügyeken lecsorgó izzadtságmennyiségből, hogy hány métermázsával rakott többet a szekérre gazdájuk, mint amennyit emberséges elgondolás és bánásmód megengednének.

A gyeplő lazán lóg le a két lónak kukoricaháncsától nagyra puffadt hasa között, majdnem súrolja a földet, a gyeplőszár vége a löcsbe van beakasztva.

Ez egyformán van mindkét fuvarosnál. A Szeplnél is, a Francnál is. Egyébként Szeplnek és Francnak olyannyira hasonlatos a pilisvörösvár—óbudai méretek-

A budapesti közlekedési örs.

hez szabott, úgy lelki, mint testi életfunkciója, hogy szundikálásukból is másodpercnyi pontossággal egyszerre ébrednek, amikor a lovak a pilisvörösvári bányászházak szegélyét elérik.

Az útnak még nincs vége. Eltart még legalább háromnegyed óra hosszat. Franc és Szepl unatkoznak... Szepl különösen.

Nem is bírja ki tovább a liszteszások tetején, leszáll és előremegy társához, a Franc-hoz. Felkapaszkodik mellé.

Minden megy úgy, ahogy eddig.

A második szekérbe fogott lovak nem látszanak tudomást venni arról, hogy gazdájuk már nem ül a szekér tetején. A 65 kiló súlycsökkenés a métermázsák mellett nem is igen érezhető, a gyeplőszár pedig éppúgy lóg most is, mint előbb.

Szevasz Franc!... Szevasz... És beszélgetnek.

Szombaton ösztánc a Kraxelhubernél. A témát tehát nem kell keresni. Ott lesz-e a Lizl? Ob die Bläser alle kummen?...

Hátul autótülök hangja...

Élesen kétszer, majd hosszan e nyujtva...

Szepl káromkodik egyet, — kruci sakref! — leugrik és szalad hátra a szekéréhez.

Mégegyszer fenyegetően riad a villanyduda. Szepl eléri a lovakat, a kantárszárhoz kap... de már itt is az autó. Ijedtében nem bal-, hanem jobbfelé rántja a lovak száját... káromkodás... jaj... a nagy teherautó neki-dől az út korlátjának, a karfa recsegve-ropogva kiszakad s a következő percben mind a négy kereke az égnek mered.

Jó, hogy a rajtaülők nem vesztették el teljesen a fejüket amikor a teherautó a korlátnak dőlt, leugrottak s így a baleset emberéletet nem követelt áldozatul. Csak benzint. A teherautó ugyanis benzintankokkal volt megrakva. Csakhamar a helyszínen termelt a pilisvörösvári örs egy járőre s mialatt a kikérdezéseket eszközölte, megállapította azt is, hogy az esőre szomszjas föld szinte pillanatok alatt négyezer liter benzint szívott magába.

Nem világraszóló eset.

A napilapokba is csak akkor kerül be az ilyen, ha más aktuális események helyet hagynak neki. Én is csak azért írtam le éppen ezt az esetet, mert egy-két nappal azelőtt történt, mielőtt a budapesti közlekedési örs a működését megkezdte. Amikor Kontra Kálmán százados, a nyomozóosztályparancsnokság motortisztje tájékoztató és oktatókörútra vitte az örs legénységét, még ott volt a pilisvörösvári országúton frissen minden nyoma ennek a közlekedési balesetnek, mintegy kézzelfoghatóan bizonyítva a közlekedési rendszert elvitathatatlan szükségességét.

Ha Szepl szekere mellett csak egyetlenegyszer elberregett volna a csendőrszolgabíró motorkerékpárja, ha Szepl csak egy ízben szurkolt volna le 4 pengőt a pomázi főszolgabírónak, mert a lovakat magára hagyta, akkor nagyon valószínű, hogy unatkozása dacára se ment volna előre a Franc-hoz diskurálni.

Ha azt akarnám bizonyítani, hogy a közlekedési csendőrszolgabíró szükség van, úgy a már előfordult közlekedési balesetek kimeríthetetlen példatárából kikereshetném olyanokat, amelyek méreteiben sokszorososan felülmúlják ezt a pilisvörösvárit. Ez a bizonyítás, illetve meggyőzni akarás azonban úgy hiszem, felesleges, mert ha netalán akadna még olyan valaki, aki ezt a szükségességet kétségbevonná, annak csak két-három héten keresz-

tül kell figyelemmel kísérnie az újságokat, különösen a hétfői lapokat, amelyek a sűrűn előforduló, igen sok esetben halállal, vagy súlyos sérüléssel járó közlekedési balesetokról beszámolnak.

Igen érdekes az Amerikai Egyesült-Államok statisztikája. Egy év alatt több ember letet követelt a közlekedésnek telhetetlen, egyre terjeszkedő Motor-Molochja, mint a világháború. Igaz, hogy Amerika csak az utolsó előtti évben lépett be a háborúba és veszteségei jóval kisebbek voltak, mint a többi, 1914 óta háborút viselő államé, mégis, ha tudjuk, hogy az 1918-as tavaszi harmadik és negyedik Ludendorff offenzív-lökésben hogy semmisültek meg — úgyszólván en corpore — Persing egész hadosztályai, úgy azt is tudjuk, hogy ez a szám nem jelentéktelen.

A közlekedési balesetek és az áldozatok száma alig hihető magasságba szökik. Szerencse, hogy az újságok, a statisztikai kimutatások, meg a rajzokkal tarkított szemléltető „görbék” csak száraz számok, rideg ólombetűk, ezekből nem hallatszik a velőtrázó sikoltás, ami a kerekek alá került szerencsétlenek ajkát elhagyja s ha az ember ezekből a számadatokból azt olvassa, hogy 1928-ban Ohio államban ötezer embert ütött el az auto, New-Yerseyben hatot (hatezret), akkor ez az 5+6 ezer, összesen 11 ezer ember halála vagy súlyos megcsontítása távolról sem olyan megrendítő, mint amikor az ember saját szemével lát a villamos vagy autó alatt egyetlenegy vergődő, hörgő, vérző emberi testet.

Budapest gépjármű forgalma a világvárosokhoz viszonyítva csak 1923 óta nevezhető valamennyire forgalomnak s mégis rövid néhány év alatt csak közlekedési rendőrt temettek el most — hirtelenjében nem tudom hányat — de ha nem tévedek, talán tucatnál is többet, akiket könnyelmű vezetők gázoltak halálra.

S vajjon ott állana-e a budakeszi-i úton a Terstyánszky ezredes világbajnok emlékét megörökítő emlékkő, ha motorkerékpáros közlekedési csendőrök gyakori feltűnése már akkor emlékezetébe hozta volna annak a bizonyos szénásszekeret hajtó embernek, hogy a közlekedési szabályokat neki is be kell tartania? Talán igen, talán nem. Túlzás lenne azt állítani, hogy minden közlekedési baleset azért történt, mert nem volt közlekedési csendőr, még inkább túlzás, sőt egyenesen nevetséges lenne azt állítani, hogy a jövőben nem lesz közlekedési baleset, nem túlzás azonban azt mondani, hogy a közlekedési csendőrség működése mindjárt *preventiv* hatásánál fogva, jelentősen lecsökkenti a szerencsétlenségek számát, s ami pedig szintén igen fontos, fokozatosan hozzászoktatja az úti fegyelemhez, egymás érdekeinek kölcsönös tiszteletben tartásához a közönségnek azt a részét is, amely idáig akár a volán mellett ülve, akár mint igáskocsis, vagy gyalogjáró, meglehetősen egyoldalúan, önzően fogta fel a közlekedés kérdését.

A belügyminiszter úr megértéssel fogadta a közlekedési csendőrség felállítására és működésére kidolgozott tervezetet és bár ennek az új szervnek megteremtése jelentős anyagi áldozatot követelt, hozzájárult a javaslat-hoz. Most, amikor ezt a kis cikket írom, a közlekedési csendőrség már javában munkában van.

*

Néhány évtized múlva, mikor már a legfélreesebb, legeldugottab kisközségeket és tanyákat is nagyszerű utak fogják átszelni s amikor majd nemcsak a botosispánok, de a jobbfejta számadójuhászok is motoron fognak „berugtatni” gazdájukhoz eligazításra a kissé lassúbb szamaragolás helyett, s ha majd ötven év múlva egy vén kapi-

tány meg fogja írni a közlekedési csendőrség történetét, így fogja kezdeni: „A közlekedési őrsök ősanya-örsei a székesfehérvári és győri őrsök voltak. Ide került két vagy három darab primitív, rettenetes zajt csináló, úgynevezett szólomotorkerékpár, amelyek maximális sebességéről, — 70—100 km-ről — elragadtatással emlékszik meg egy Szladek nevű nyugállományú csendőrszázados és „száguldásnak” nevezi ezt a teljesítményt, amivel manapság már csak vidéki városkák kiöregedett utcalosolói haladnak...”

Elég az ahhoz, a motorkerékpáros őrsök ősanjai csakugyan a székesfehérvári és győri őrsök voltak. Ezek az őrsök kaptak 1929 őszén egy-egy oldalkocsis és három-három szóló motorkerékpárt.

Mindkét helyen 6—6 fő legénység látta el a szolgálatot és pedig a székesfehérvári őrs a székesfehérvár—budapesti, a székesfehérvár—balatonfüred—keszthelyi (Balaton északi oldal) és a székesfehérvár—siófok—keszthelyi (Balaton déli oldal) útvonalon; a győri őrs a Bécsbe vezető úton Hegyeshalomig.

Már ebben az időben is a fővárost közvetlen közelben környező utak voltak a legforgalmasabbak és a főcél természetesen az volt, hogy ezeket az utakat helyezték első-sorban a közlekedési csendőrség ellenőrzése alá. Mielőtt azonban a főcél megvalósításához hozzáfoghattak, ki kellett próbálni, hogy a gyakorlatban az új szerv hogyan működik. Kitűnő volt a kísérletezésre ez a két őrs, a győri és a székesfehérvári, mert a folyó évben felállított budapesti közlekedési őrsnél már figyelembe vették mindazon tapasztalatokat, amelyeket ez a két őrs a gyakorlati szolgálat alatt szervezeti, szolgálati, nemkülönböztetve technikai vonatkozásban nyújtott.

*

A budapesti közlekedési őrs felállítása, felszerelése f. év márciusában nyert befejezést. Parancsnoka lett Kulizs Zsigmond tiszthelyettes, helyettese: vitéz Dózsa György tiszthelyettes.

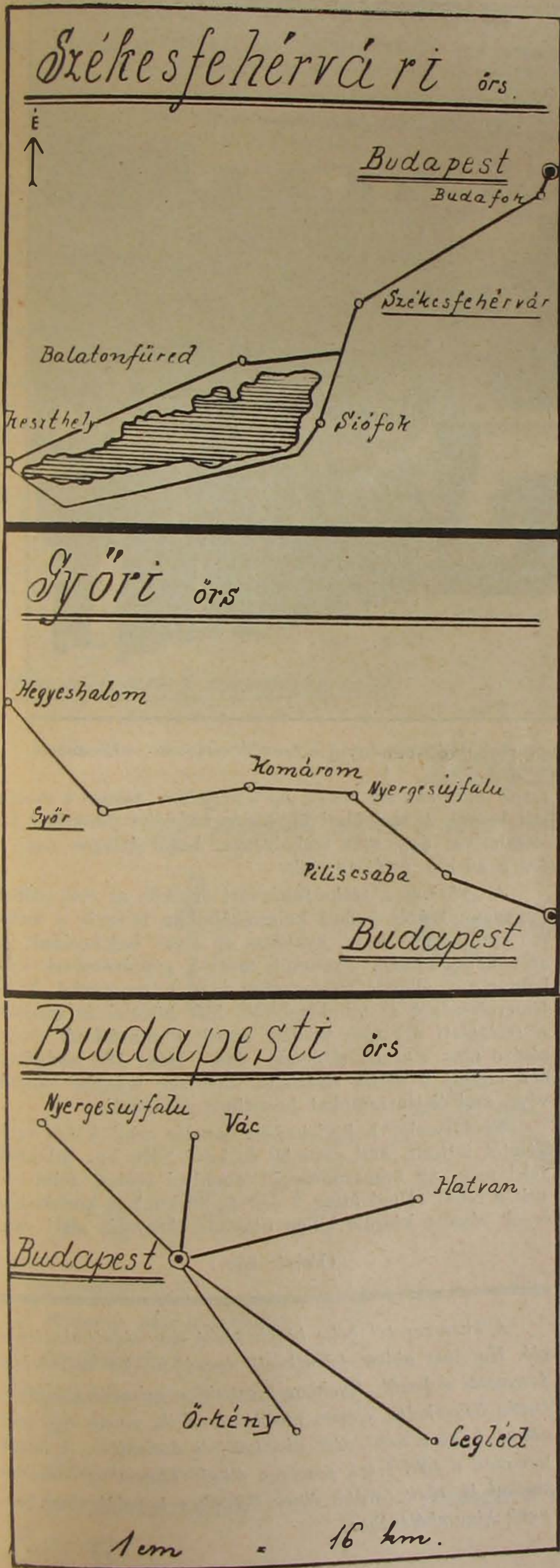
Melyek voltak azok a tapasztalatok, amelyeket a győri és székesfehérvári közlekedési őrsök működése alapján figyelembe kellett venni, mielőtt a budapesti őrsöt felállították?

Ami a szükségességet és eredményességet illeti, az őrsök teljes mértékben megfeleltek a várakozásnak, ami pedig nem vált be teljesen, azok a hibák, hiányosságok hamarosan kiütköztek. Így például kitűnt, hogy a szóló motorkerékpárok, bármilyen nagyszerűek legyenek sportolásra, általában magáncélra, csendőrségi célokra nem minden tekintetben alkalmasak, különösen hóval, jéggel borított, általában rossz utakon, amelyeken az oldalkocsis gépek jobban beválnak.

Szóló motorkerékpáron sokkal könnyebben bekövetkezhetik a bukás, mint az oldalkocsis gépen. Az ilyen bukásoknál természetesen rendszerint megsérül a gép és a vezetője is. Hogy ennek dacára komoly baleset sem a győri, sem a székesfehérvári közlekedési őrsnél nem fordult elő, az annak köszönhető, hogy a legénység szigorúan betartotta a menetsebességre, általában a viselkedésre vonatkozó utasításokat és a motorkerékpárosoknál oly gyakran tapasztalható sportszenvedélytől nem ragadtatták el magukat.

Kisebbs-nagyobb átalakítások, tökéletesítések mellett ez volt a leglényegesebb, amit a budapesti közlekedési őrsnél figyelembe kellett venni s így azután a budapesti őrs felszerelésénél a szóló motorkerékpárokat teljesen elhagyták, itt már csak oldalkocsis gépeket állítottak be.

A székesfehérvári út kivételével a budapesti közleke-

dési örs ellenőrzése alá kerültek a fővárosba futó összes főutak, amelyek között a nyergesújfalui 60, a váci 30, a hatvani 60, a ceglédi 70, az örkényi pedig 60 km hosszú. Az örs működési területét, illetve a portyázási útvonalakat a vázlat mutatja. Ugyancsak ezen a vázlaton van feltüntetve a székesfehérvári és győri örsök körlete is, amelyek általában maradtak úgy mint eddig, azzal a különbséggel, hogy a győri örs útvonala a Nyergesújfalu—Budapest útszakasszal megrövidült, a székesfehérvári örs pedig, amely azelőtt a Budapest felé vezető úton csak a székesfehérvári kerület határsávjáig működött, most bejön egész a fővárosig, azaz helyesebben addig a pontig (Budafoke), amely már a rendőrség működési körletébe tartozik. Kilométerekben kifejezve — kerekén — a székesfehérvári örs 300, a győri 180, a budapesti 300 km hosszú útvonalon végzi a szolgálatát.

Már ez a tekintélyes kilométerszám és ennek összesen nyolc forgalmas útvonalra való tagozódása is mutatják, hogy a közlekedési örsök összlétszáma és a rendelkezésre álló gépek száma nem teljesen elegendő és fokozatosan úgy a szolgálatot teljesítők, valamint a gépek száma az anyagi lehetőségek határain belül szaporítást igényelnek.

A motoros legénység ruházati és felszerelési kérdése még nem nyert végleges elintézését.

A mindnyájunknak kedves, ötvenéves nimbusznak és nagy tekintélynek örvendő kakastollas kalap célszerűség szempontjából még a gyalog- és lovascsendőrnél is nehezen állhatja meg a kritikát és a már több ízben felmerült kalapellenes érvekkel szemben ellenérvek helyett csak a tradícióban gyökeredző megszokást lehet felvonultatni. Fokozott, mondhatnám hatványozott mértékben áll ez a közlekedési csendőrségre, ahol a tollaskalapnak abszolút célszerűtlen és kényelmetlen volta szemmeláthatóan és minden egyes szolgálat alkalmával erősen kidomborodik.

Nem kell csikorgó hideg, csak 0° C körüli hőmérséklet, meg egy kis északi szél és már 35—40 km-es sebességnél szinte hasít a hideg. Ha akár a fej, akár a test többi része nincs speciálisan a motorozásnak megfelelő ruházattal fedve, akkor az ember fázik. Szembevágó hó ellen — és menetközben a csapadék mindig szembevág — a kalap nem nyújt védelmet. Nem lehet miatta a szemvédő üveget sem használni, mert ha a kalapon helyezik el a gumit, akkor nem lehet a szemre lehúzni, ha pedig a szemüveg kötőgumiját a kalap alatt helyezi fejére a csendőr, akkor nem lehet azt amikor kell — és gyakran kell! — a szemről feltolni, mert a kalap karimája ezt akadályozza.

De mindentől, az itt megemlített és meg nem említett okoktól eltekintve, pusztán az ízlésre támaszkodva, arra a megállapításra kell jutnunk, hogy a zakatoló, robbogó motor és a kakastollas kalap ellentétben állanak egymással. Valahogyan nem illenek egymáshoz, mint ahogyan — nem tudom melyiket vegyem a sokféle hasonlatossági példázatokból —, mint ahogyan pl. a porosz halálfejes gárdahuszárok másként öltözködtek a potsdami császárparádéhez, mint a volhiniai harcokhoz.

Nem akarom a tollaskalapban rejlő dekoratív erőkoeficiens minden értékét és értelmét megtagadni. Ha azonban — mint itt is — közlekedési csendőrségről van szó, akkor habozás nélkül merem állítani, hogy a tollaskalap mellett szóló érvek eltörpülnek a gyakorlati szolgálatban felmutatható, súlyos ellenérveket szolgáltató tényezők mellett.

A kérdés egyébként tudomásom szerint tárgyalás alatt áll. Nem tudom mi lesz a döntés, tollas kalap-e vagy a bőrrel és khaki-szövetrel kombinált modern motoros sapka, azt azonban tudom, hogy az utóbbi mellett tör-

Július 10-én a Budapesten alhadnagyi vizsgát tett szakaszparancsnokok megkoszorúzták a csendőrvértanuló emléksobrát.

ténő döntés esetében a közlekedési csendőrök között nagy lenne az öröm. Persze akkor majd megoldást kell találni arra, hogy a közönség a csendőröket az ilyfajta főveg dacára is felismerje.

Ugyanilyen vitás és véglegesen még el nem intézett kérdés: „puska, vagy pisztoly?”

A gyakorlati tapasztalat a pisztoly mellett szól. Ezidőszerint a járőrnek az a tagja, amelyik az oldalkocsiban foglal helyet, teljesen úgy van felszerelve, mint a gyalogcsendőr szolgálatban, tehát puskával a másik csendőr, aki a gépet vezeti, pisztollyal. A puskát az oldalkocsiban ülő csendőr hosszirányban ölébe fektetve tartja. Karambol esetén ez veszedelmes, mert a puska befűrődhatik a csendőr testébe. Karambol pedig a motoros járművel akkor is előfordulhat, ha komoly és tapasztalt a vezető. Nemcsak olyan vezető van, aki neki-megy valakinek vagy valaminek, hanem olyan is, akinek nekimennek.

Felmerült az a gondolat is, hogy a közlekedési csendőröket kard helyett gumibottal lássák el s ha ez nem fog a közeljövőben megvalósulni, annak egyedüli oka az lesz, hogy ez a javaslat tulságosan újszerű. Pedig: amint az egyik, az ügykörhöz közelálló mondotta indoklóásképpen a gumibottra: „Hatásos és humánus”. S mindjárt hozzátehetjük: sohasem halálos.

Ha csak nem akarjuk, hogy halálos legyen. Mert lehet úgy is ütni vele. De nincs az a fegyver — s éppen ezért látszik szimpatikusnak —, amelynek elérni akart hatását annyira ki lehetne számítani, előre meghatározni, mint éppen a gumibotét.

Szolgalatbainduláskor a közlekedési járőr „Szolgálati Lap”-ot, illetve „Gépjármű menetlevelet” kap,

amely rubrikákban eltérő, de lényegében azonos a szolgálati lappal. A szolgálati ügyködés az előirt pihenőket beleszámítva, úgy van szabályozva, hogy átlagos napi 5 órára 50 km út-átlag esik.

A győri és a székesfehérvári őrsökön az első időben ugyanannyi órát kellett külszolgalatban töltenie a motoros csendőrnek, mint gyalogos és lovas bajtársának, ez azonban túlsoknak bizonyult, mert a gépjárművek karbantartása, állandó tisztogatása igen nagy gondot, lelkiismeretességet és mindenekelőtt időt követel és emellett a szolgálati óraszám mellett ennek a munkának elvégzésére nem maradt elegendő idő. Havi 180 szolgálati óra mellett a gépek ezenfelül tulerősen igénybe vannak véve, ami élettartamukat jelentősen csökkenti.

Ezidőszerint a közlekedési csendőr napi 5 óra szolgálatot teljesít, ami napi 50 és havi 1500 km. átlagnak felel meg. Az őrsparancsnok valamivel többet, mint ennek a felét. (Napi átlag 3 óra és 30 km.) A közlekedési őrsök részére készülő külön utasítás tárgyalás alatt van.

(Folyt. köv.)

A hazaszeretet béke idején kissé elmosódott absztrakció. Hatalma akkor jelentkezik igazában, ha veszedelem fenyegeti a hazát. Ilyenkor levetvén a misztikus fátyolt, amely beburkolta, eleven realitássá válik, amely elég erős ahhoz, hogy a nép egész viselkedését átalakítsa. A hazát nemcsak a föld teszi, amelyen élünk, hanem az ősök árnyékai is, akik tovább élnek velünk s hozzájárulnak sorunk kimunkálásához.

LE BON.

Helyszínrajzok készítése.

Írta: Revisnyei REVICZKY ZSIGMOND százados.

A Szut 419. pontjának utolsó bekezdése azt mondja, hogy ha a helyszíni szemle alkalmával a talált nyomoknak vagy állapotnak változatlan meghagyása nem lehetséges, a helyszínt vázlatyszerűen le kell rajzolni, vagy fényképezni.

Nyilvánvaló, hogy ezeknek haszna csak akkor van, ha a helyszínt hűen tükrözik vissza. Azt hiszem, kétségtelen, hogy a fentieket nemcsak egy azonnal felismerhető bűncselekmény esetére kell alkalmazni, hanem mindannyiszor, midőn az esemény (cselekmény) a legtávolabbról is valakinek bűnös szándékával vagy bűnös gondatlanságával összefüggésben lehet (balesetnél, szerencsétlenségénél, sőt olykor elemi csapásnál is).

Ha kezünkbe vesszük egy épület tervrajzát, tulajdonképpen egy helyszín képét ismerjük meg; egy gép alkatrészeinek összeműködését — az ahhoz értő — vázlatból is látja; az emberi vérkeringésről, a szív és tüdő munkájáról is nyújthat teljesen tiszta képet.

A helyszín rajzát általában a könnyebb megérthetőség végett használjuk, de az emellett bizonyító erővel is bírhat, a történeteket vagy a tanúk előadásait illetően.

Igaz ugyan, hogy amit le kell rajzolni, azt le is lehet írni, de egy helyzetnek, helynek, eseménynek stb., amelynek kimerítő leírásához sokszor oldalak szükségesek, egy-két jól alkalmazott vonással lerögzített rajza világosabb és szemléltetőbb, mint akárhány teleírt oldal.

Nézzük már most, hogy a helyszín felvételét hol lehet és hogyan kell csinálni?

Általában kétféle helyszínelés van: szabadban (terepen) és helyiségben (fedél alatt). A helyiségben történő helyszínelés ismertetése a Soltész-féle nyomozástanban megvan. Itt tehát csupán a szabadban készíthető helyszínrajzok irányelveivel foglalkozom.

A vázlat nem más, mint egy esemény helyének és e hely környezetének kivonatos, hű és szemléltető rajza.

A vázlat épügy, mint a helyes fogalmazás, egyszerűséget, világosságot és áttekinthetőséget kíván.

Egyszerű a vázlat akkor, ha a terepből csak azt a részt ragadjuk ki, amely a legszükségesebb tájékoztatásra alkalmas. Világos, ha az, aki a rajzot kézbeveszi, az eseményeket abból azonnal el tudja képzelni, jobban mondva azok helyszínét maga előtt látja, anélkül, hogy az ottani állapotokról előzőleg tájékozással bírt volna. Áttekinthető, ha a világtájak (elég az északi irány feltüntetése) és a távolságok (mérletlépésben vagy méterben) segítségével feltüntetésével a terepen lévő valódi képről tájékoztatást nyújt.

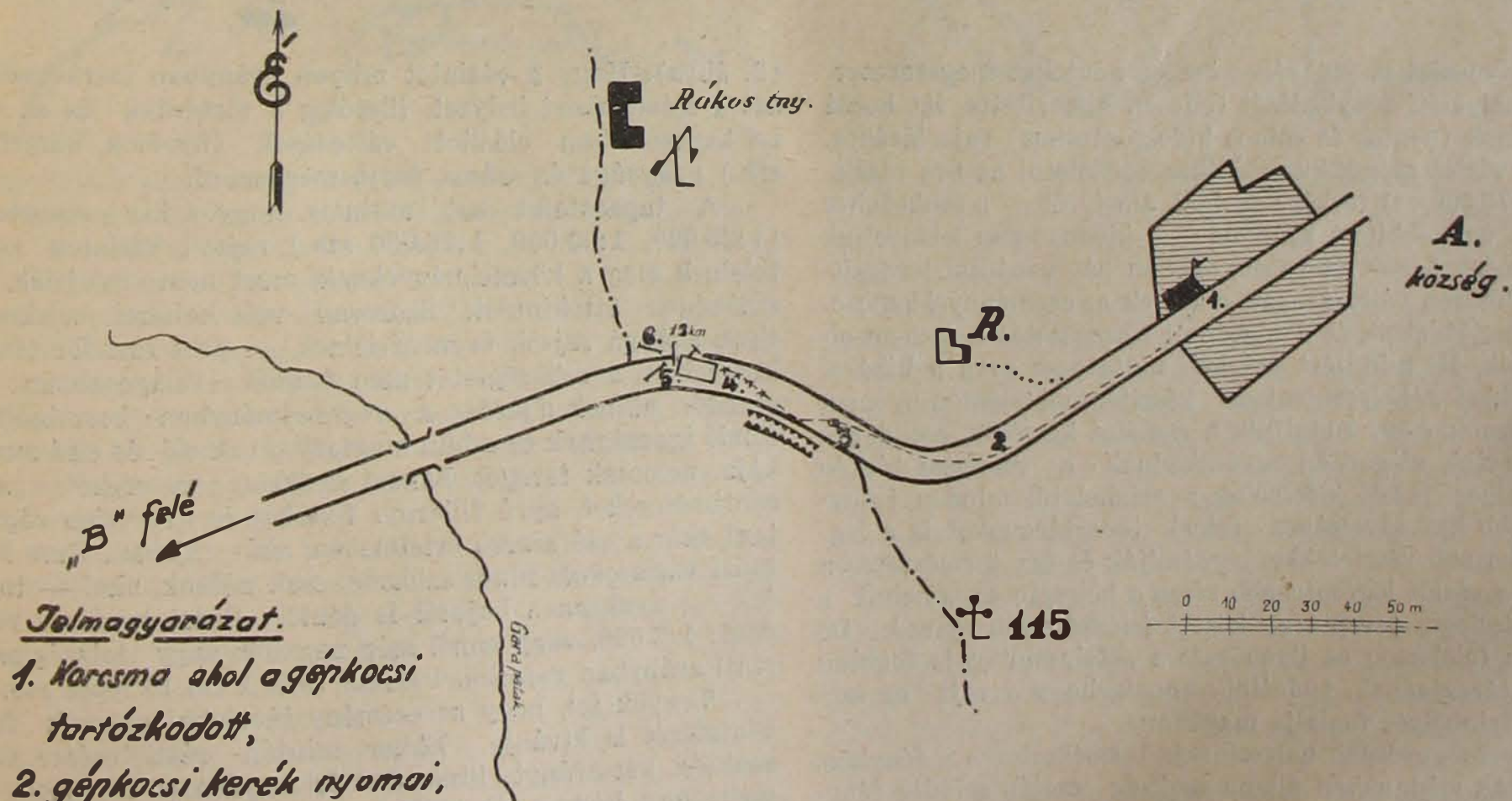
A csendőr a helyszínen megjelenve, nem kezd azonnal a látottak lerajzolásához, hanem először a Szut. 67. §-ában foglaltak szerint megejti a helyszíni szemlét. Észleleteit feljegyzi, a távolságokat lelépi (leméri), személyek, tárgyak, nyomok, bűnjelek stb. egymásközi viszonyát, összefüggését lerögzíti, ezek irányait stb. jegyzetében feltünteti és csak, midőn már munkáját a helyszínen befejezte

M. kir. budapesti I. csendőrkerület.

Szentendrei örs.

Helyszínrajz

„A” községtől ny.-ra a 12. km kőnél történt gépkocsi balesetről.

Teljes magyarázat.

1. Karcsma ahol a gépkocsi tartózkodott,
2. gépkocsi kerék nyomai,
3. kő,
4. fékezés nyomai,
5. a gépkocsivezető,
6. az utas,

Szentendre, 1931. május 2.

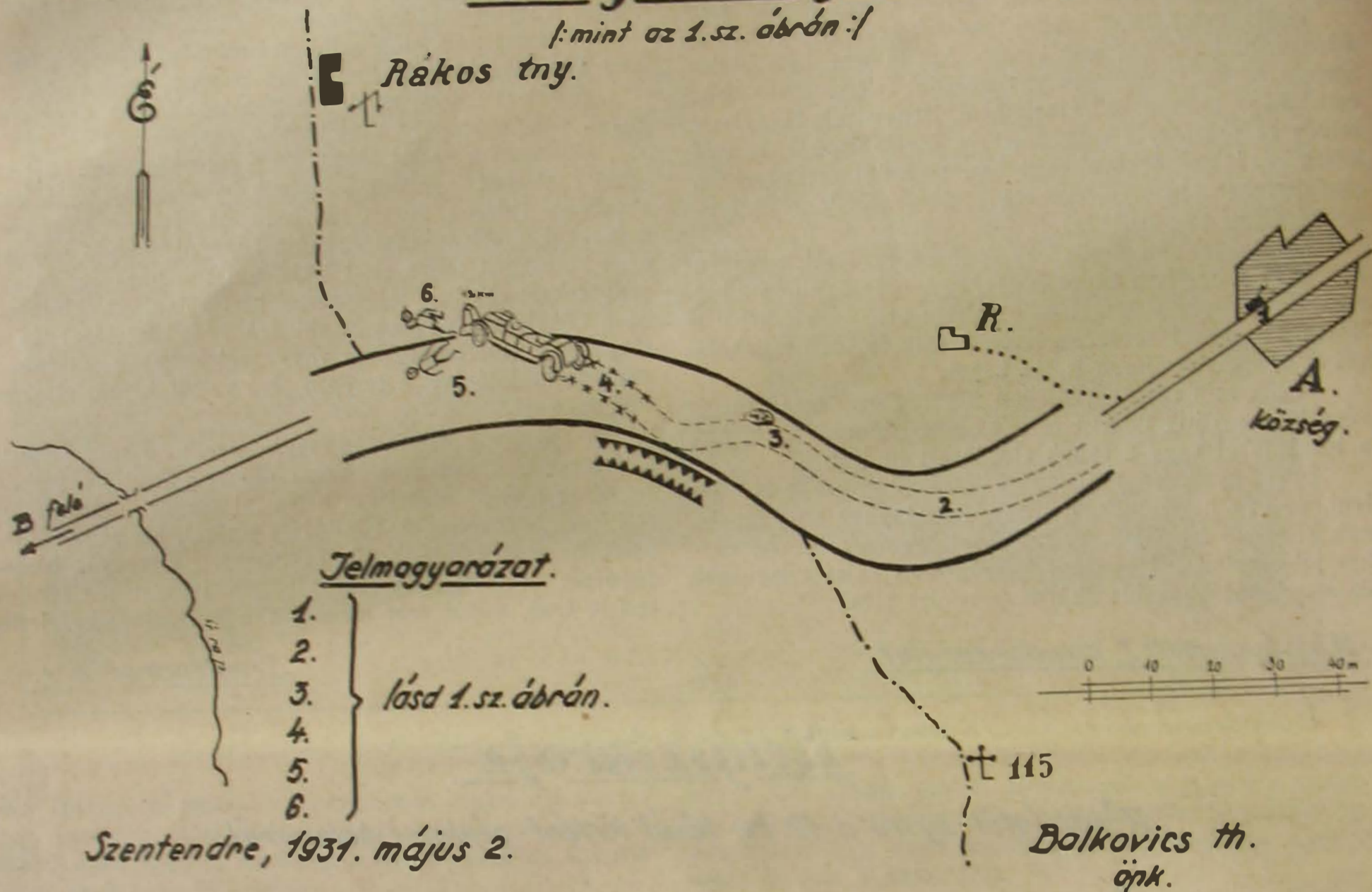
Balkovics th.
öpk

M. kir. budapesti I. csendőrkerület.

Szentendrei örs.

Helyszínrajz

! mint az 1. sz. ábrán !

és a nyomozáshoz szükséges összes adatokat megszerelve, ezt a szolgálati ténykedését teljesen kimerítette, lát hozzá vázlatának (pontos és csinos kidolgozásához) rajzolásához.

A vázlat megszerkesztéséhez segédletül az örs részletes (1:75.000-es) térképe szolgál, amelyről — a szükséghez mérten nagyobbított arányban — kivonatosan lerajzoljuk az esemény helyét (terejét), abban pár vonással lerögzítjük mindazon változásokat, amelyek az eseménnyel kapcsolatosan előállottak és a térképről természetesen le nem olvashatók. Itt mindjárt reá kell mutatnom arra a hibára, amelyekkel a helyszínrajzok készítésénél lépten-nyomon találkozunk, hogy tudniillik a vázlatot készítő, csendőr rendszerint, szigorúan ragaszkodik a részletes térkép arányaihoz, miből kifolyólag a színhelytől minden irányban több km. távolságra fekvő tereptárgyakat is a legaprólékosabb részletekkel berajzolják és így természetesen éppen a vázlat legfontosabb része a helyszín az, amelyik a sok felesleges tereptárgy között jelentéktelen marad. De nem is felel meg az ilyen rajz a „Helyszín”-rajz fogalmi meghatározásának, tudniillik annak, hogy a rajz az esemény színhelyét foglalja magában.

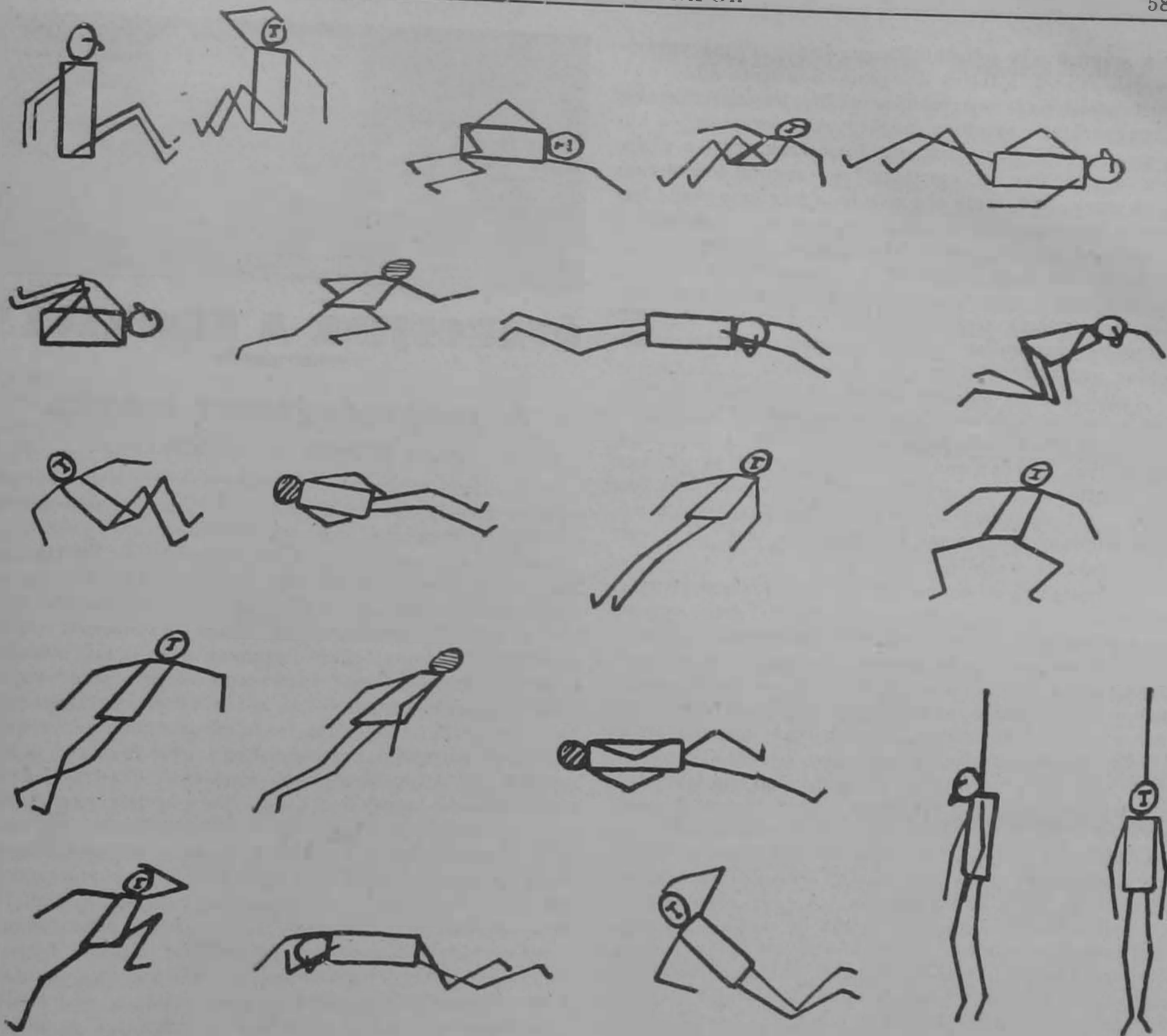
Legmeggyőzőbb helyszínrajz természetesen a fénykép. Bár csak módunkban állana szükség esetén mindig fényképeket készíteni. De mert az lehetetlen, az esetek 98 százalékában mégis csak a csendőr által készített rajzra kell támaszkodnunk.

A vázlatot készíthetjük úgy, mint a térképet (függőleges vetítés és egyezményes jelek, 1. ábra) és látrajz formájában (ilyen pl. a fénykép, tájkép), vagy a kettőt együtt

(2. ábra). Hogy a vázlatot milyen arányban szerkesszük, azt a mindenkori helyzet, illetőleg a történetek és az ezzel kapcsolatban előállott változások (nyomok, bűnjelek stb.) nagysága és száma fogja megszabni.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a kis arányban (1:25.000, 1:50.000, 1:75.000 stb.) rajzolt vázlatok nem felelnek meg a követelményeknek, mert nem nyújtják a szükséges áttekintést. Szorosan vett katonai céloknak ilyen arányú rajzok is megfelelnek, — de a csendőr ténykedéseiben a szükségletet nem fedezik. Világosabban: a csendőr, akinek eljárása a végeredményben beszolgáltatandó igazságnak és a bűn megtorlásának elő- és első munkája, nemcsak terepet, hanem gyakran métereket, sőt centimétereket, apró fillérnyi foltokat is kénytelen rögzíteni akár a szó szoros értelmében, akár rajzban. Erre katonai vázlatoknál nincs szükség, csak nálunk, ahol — tudjuk —, gyakran a hajszál is döntő. Ezért tanácsos például: 1:2.500, vagy ennél még nagyobb vagy tetszés szerinti arányban rajzolni. Például, ahol 1 cm 10 lépés stb.

Tegyük fel, hogy az esemény távolabbi nyomok feltüntetését is kívánja. Ekkor, miután részletezésre van szükség, két arányt tüntetünk fel ugyanazon a rajzon, és pedig úgy, hogy a távolabbi tereptárgyakat és jellegzetes támpontokat kisebb arányban, a közelebbieket pedig folytonosan nagyobb arányban tüntetjük fel (2. ábra). Ha a két különböző arány a vázlat áttekintését zavarná, akkor egy arányban rajzoljuk a vázlatot, de magát a helyszínt, amely a tulajdonképpeni részletesebb megvilágításra szorul, kellően megjelölve (pontosított vonallal bekeretezve),

megjegyzés alatt, vagy a vázlat valamelyik sarkában, vagy a vázlat másik oldalán nagyobb arányban tüntetjük fel.

A csendőr gyakran kerül abba a helyzetbe, hogy helyszínrajzán személyek (hullák) helyzetét kell feltüntetnie. Ezt a csendőrök nagyobb része úgy oldja meg, hogy fejtetőtől a lábujjhegyig leírja a testrészek elhelyezkedését. Ennek részletes és kétséget kizáró leírásához oldalak szükségesek. Pedig nincs az a testhelyzet, amit pár ceruzavonással kifejezésre juttatni ne lehetne (3. ábra). Igaz ugyan, hogy ez már kis ügyességet igényel, de rövid gyakorlattal el lehet sajátítani.

Kérdés, hogy a helyszínen talált bűnjелеk, tárgyak, személyek, járművek, állatok stb. nagyságát a vázlat arányában tüntessük-e fel vagy sem? Ha a vázlatunk mértéke nagy, akkor a mérték egysége lehet mérvadó. Ha azonban a mértékünk kisebb, akkor feltétlenül mértéken felül kell rajzolni a fentieket, de persze ügyelni kell arra, hogy ezen tárgyak egymáshoz arányított viszonya meglegyen. Tegyük fel például, hogy vázlatot készítettünk 1:2.000 (1 cm = 20 m) arányban és azon egy öngyilkos helyzetét tüntethetjük fel, aki mellett a pisztoly fekszik. Az ember fekvőhelyzetben, görnyedt állapotban körülbelül 1 méter, a pisztoly pedig 20 cm; ha tehát ebben az esetben az 1:2.000-es arányhoz ragaszkodnánk, az embert $\frac{1}{2}$ mm, a pisztolyt pedig $\frac{1}{10}$ mm nagyságban kellene rajzolni. Ilyen arány következtében a helyszín szereplője és

tárgya tehát olyan kicsi lenne, hogy semmit sem lehetne látni belőle. Ezért kell a terepen levő és bűnügyi szempontból fontos tárgyakat a vázlatban mértéken felüli arányban rajzolni.

Ha a részletes térképen megnézzük például a műút szélességét, azt látjuk, hogy az 0.7 mm. Ha átszámítjuk 1:75.000 arányba ezt a mértéket, akkor az útnak a valóságban 75 méter szélesnek kellene lennie, már pedig ilyen út nincsen. De ezt nemcsak a műútnál, hanem valamenyire tereptárgy méretezésénél tapasztaljuk. A katonai térképeken a tereptárgyak is az előírt mértéken túl vannak méretezve, anélkül, hogy ez az áttekintést a legkisebb mértékben is zavarná.

A helyszínrajz mindig megkíván egy pár szó magyarázatot, bármennyire hü legyen is. Ezt a „Megjegyzés”, illetőleg „Jelmagyarázat” alatt juttatjuk kifejezésre. Pl.: „Jobb kezének kisujja hiányzik,” vagy: „bemeneti nyílás a bal fül feletti 1 cm-re „kimeneti nyílás a nyúltagynál” stb.)

Ha a helyszínen azonos nyomok vagy tárgyak vannak és azokon a nyomozás szempontjából olyan értékes változások vannak, amelyekre a vázlaton a figyelmet különösen fel akarjuk hívni, azt a „Megjegyzés”, illetőleg „Jelmagyarázat” rovatban tesszük és pedig úgy, hogy a vázlaton szereplő és magyarázatra szoruló tárgyat vagy változást jelző számmal vagy más jellel látjuk el és a „Megjegyzés”-

ben a számra vagy jelre hivatkozva írjuk a magyarázószöveget. (Pl.: 1. a tettes lábnyoma, 2. a balta stb.)

Helytelen és felesleges dolog a „Megjegyzés”, illetőleg „Jelmagyarázat” rovatban a tárgyakat lerajzolni és külön megjegyezni, hogy azok mit ábrázolnak, mert a vázlaton a rajzokat úgy kell készíteni, hogy azonnal felismerhetők legyenek. Nem érjük el a célt, ha a megjegyzéseink hasábkra terjednek. Elvül szolgáljon, hogy a „Megjegyzés”-be, illetőleg „Jelmagyarázat”-ba csak a legszükségesebb kiegészítéseket írjuk és azokat is csak pár szóval.

Megismerve nagy vonásokban a terepről felvett vázlatok szerkesztését, nézzük meg már most az 1. és 2. ábrán feltüntetett vázlatokat, hogy mi történt és olvasható-e mindaz, ami történt?

Látható, hogy automobilbalesetről van szó. Kérdés, hogy az miként keletkezhetett? A gépkocsi „A” községből „B” község felé haladt. Szabályosan ment az út baloldalán, a kanyarban azonban annak jobboldalára tért át, ott egy köre futott, arról valószínűleg lecsúszott és az árok felé (balra) tért, de onnan ismét visszafordulva, egy merészebb kormányelfordítással a jobboldalra tért át s ott a 12. km-kőnek szaladt.

A látottakból ítélve, mi lehetett az oka a szerencsétlenségnek? Nem más, mint a sebes hajtás. Az útkanyarban a jobboldalra történt bekanyarodás nyoma igazolja ezt, mert tudvalevő, hogy a nagy sebességgel haladó gépkocsik vezetői kanyarban a központtól kifelé ható (centrifugális) erő ellensúlyozása végett a kisebb körívet veszik, hogy a kocsi elfarolását vagy felborulását megakadályozzák. Ezért nem maradnak a baloldalon, hanem áthúzódnak jobboldalra (ha a kanyarodás íve balról jobb felé történik). A sebességet igazolja az is, hogy a köről történt lezökkenés után a vezető a gépkocsinak az árokba zuhanását csak a kormánynak hirtelen és nagyívű elfordításával tudta megakadályozni; ennek meg viszont a kilométerkőnek való nekirohanás lett a következménye. A nagy sebesség mellett szól a kocsi fékezésének nyoma is, melynek hosszúsága mérsékelt sebesség esetén kisebb lett volna és nem a csúszás barázdáit rajzolta volna le, hanem a futó kerék gumirajzát. Mérsékelt sebesség esetén a bentülők a km-kőnek történt nekihajtás dacára is, minden valószínűség szerint a kocsiban maradtak volna, míg jelen esetben éppen a sebesség következménye volt, hogy a kocsivezető és utasa ívben estek ki a kocsiból.

Nem lehet célom, hogy egy közlemény keretében a vázlatrajzolás minden részletébe behatoljak, csak arra akartam rámutatni, hogy pl. a vázlatból bárki is a már ismeretettek előzetes elolvasása nélkül, könnyen olvashatta, hogy a baleset közvetlen oka végeredményben a nagy sebesség volt. Persze még számos adatot kell ezenkívül megállapítani, de azt már a nyomozás fogja teljes mértékben tisztázni.

Jelentéseinket — ha annak szükségessége mutatkozik — egészítsük ki és világítsuk meg tehát helyszínrajzainkkal, mert ezzel nemcsak a magunk helyzetén könnyítünk, de a hatóságok stb. munkáját is megkönnyítjük.

A féltékenység oly szenvedély, amely hévvel keresi azt, ami szenvedést okoz.

Semmiségek, mik oly könnyűek, mint a levegő, a féltékeny szemében oly erős bizonyítékok, mint a Szentírás.

Óvd magad, uram, a féltékenységtől! Zöldszemű szörnyeteg az, amely maga készíti a tápálékát.

Ha az, akit megraboltak, nem érzi a kárát, ne mondd neki, s nem lesz megrabolt.

SHAKESPEARE (Othello).

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

A megmérgezett ivóvíz.

írta: FEHÉR ny. altábornagy.

A világháború első karácsonyán kellemetlen meglepetésben részesítettek bennünket a Dunajec mentén dandárommal szemben álló oroszok. Akkor még azt hittük, hogy a legszebb ünnepet a fegyverek is tiszteletben fogják tartani, hogy csendes, hangtalan karácsonyesténk lesz a földbeásott oduinkban s békességesen gondolhatunk ott-hon hagyott szeretteinkre. Tévedtünk. Az oroszok megsejtették karácsonyi ellágyulásunkat s az egyik századomon rajtaütöttek éppen karácsony estéjén. Szerencsére pillanatok alatt kézben voltak a fegyverek s így nem történt semmi baj. De annyira felháborodtam ezen a még meg nem szokott durvaságon, hogy elhatároztam: a két hét múlva bekövetkező orosz karácsonyon én is küldök nekik hasonló ajándékot. Lehet, hogy közben lecsillapodtam volna s valószínűleg arra is gondoltam, hogy az oroszok várni fogják a viszonzást, éppen ezért annak csak kudarc lehetne a vége, elég az hozzá, hogy a viszonzásra sor nem kerülhetett, mert december 29-én a hadtestparancsnokságtól parancsot kaptam, hogy dandárommal siessek erőltetett menetben Zaklyczinbe. Ettől a községtől északra az erdei állásainkat az oroszok megrohanták, derék császárvadászainkat lemészárolták, a szomszédos cseh zászlóalj pedig megadták magukat! A rajtaütés-szerű támadás végrehajtási módja arra mutatott, hogy az oroszok kiválóan jó kémrendszerrel dolgoznak. Hiába kutattak, nyomoztak a mieink, a kémeknek nem jutottak nyomára. Az én dandáromnak jutott most már a feladat, hogy az arcvonalunkon tátongó rést betöltse.

Állásaink a Masszív nevezetű, őserdővel borított völgyben húzódtak. Ezeknek az állásoknak az volt a nevezetességük, hogy az egész környék ivóvizet adó egyetlen forrása a két állás között, egy mélyedésben volt. Így alakult ki ez a különös — de érthető — helyzet, hogy a forrás környékét és az odavezető utakat mindkét részről semleges területnek tekintettük. Az ivóvizet mindkét részről tiszteletben tartott, önmagától kialakult, pontos időbeosztás szerint merítettük a forrásból, ebben sohasem zavartuk egymást. Megtörtént velem egyszer, hogy amint a forráshoz ki akartam menni, a figyelő őrszem halkan jelentette a drótakadály előtt, hogy „most még az oroszok vannak soron”.

A forrás vize kristálytiszt, kitünő ivóvíz volt. Egyik napon, fárasztó árokszemle után, mohón nyúltam fedezékben a vizeskorsó után, hogy felfrissítsem magamat. Nagy kortyokban ittam a vizet, de még le sem tettem a korsót, az agyamat olyan különös izgalom lepte meg, mintha hangyák mászkáltak volna benne. Elveszítettem az eszméletemet. Hetekig fetrengtem élet és halál között, súlyos mérgezésben, a zaklyczini tábori kórházban, amely

a békésebb években apácakolostor volt. Hiába kutatták, hogy ki mérgezte meg az ivóvizemet, nem lehetett rájönni.

Csak két év múltán, akkor már az albán hadszíntéren, véletlenül jöttem rá a dolog nyitjára. Ott találkoztam Stranitz tábornokkal, aki az orosz harctéren két évig árkászparancsnok volt. Az orosz kémekről beszélgettem vele egyszer s akkor mondotta el a következőket:

— Abban az időben a galyczini hadtestparancsnokságtól azt a feladatot kaptam, hogy a Masszív-völgyben húzódó utat úgy építsem ki, hogy nehéz ütegek szállítására is alkalmas legyen. Az útmenti árkot egy terep-részen mélyebbre kellett ásni s ennél a munkánál érdekes dologra jöttünk rá. Mélyen a földbe ásva kábelt találtunk. A kábel nyomán haladva, eljutottunk egy rozoga kunyhóhoz, amely a galyczini apácakolostor közelében szomorkodott elhagyottan, lakatlanul. Most már nagyon érdekelt a dolog, mert gyanusnak találtam a kunyhóba vezető telefonvezetékét. Bementem a kunyhóba s hamarosan ráakadtam egy csapóajtóra. Amint a csapóajtót felnyitattam, odalent lámpafény mellett két férfit pillantottam meg. Riadtan ugrottak fel, amint megláttak engem és az embereimet. A kunyhó alatt, betonnal körülfalazott oduban rejtőzött az orosz parasztnak öltözött két ember. Nemcsak a különös körülményekből, hanem a felépésükből is nyomban megállapítottam, hogy kémkedő orosz tisztek rejtekhelyére bukkantunk. A hadosztályparancsnokság közelében, a dandárparancsnokság közvetlen szomszédságában ütöttek tanyát. Nagyszerűen berendezett rejtekhelyük volt, bőségesen el voltak látva élelmiszerekkel, jobbnál jobb csemegével, itallal, de volt fegyverük, tölténykészletük és — természetesen — egész patikára való méregkészletük is. Innen jártak éjszakánként a kémkedő utaikra.

A körülményekhez mérten tehát pompás életet élt a két orosz kém s az egyébként rendkívül vakmerő s veszélyes feladatukat aránylag könnyen elláthatták. A vizsgálat során kiderült, hogy szabadon jártak-keltek a hadtestparancsnokságnál, sőt a rajvonal közvetlen közelében is, ennivalókkal és a katonák szükségletei közé tartozó egyéb cikkekkel kereskedve, s annyira bevették magukat még a parancsnokok bizalmába is, hogy egyes arconalmögötti munkálatoknál itt-ott fel is használták őket, természetesen megfizetve a fáradozásaikat. Hosszú időn át küldözgették telefonjelentéseiket földalatti vezetékük útján az oroszokhoz, az ő munkájuk eredménye volt a borzalmas hatású éjszakai orosz rajtaütés is, amelyik annyi császárvadásznak került az életébe.

Ebből az elbeszélésből megértettem már, hogyan került mérge a korsómba. Távollétemben belopódzott a kém a fedezékembe és megmérgezte az ivóvizemet, hogy az újonnan jött dandárparancsnokot a másvilágra juttassa. Stranitz tábornok elbeszéléséből azt is megtudtam, hogy a két orosz kém halálra ítélték és kivégezték. Szemrebbenés nélkül, fogra biggyesztett cigarettával ment a halálba mind a kettő.

Alapjában véve hősök voltak, bármennyit ártottak is nekünk, mert önzetlenül a hazájuk javára tettek, amit tettek és rendkívül merészen, halálraszántan vállalták a fantasztikus feladatot.

A művészet és tudomány olyan szükségesek, mint a kenyér és a víz, sőt még szükségesebbek. De ez a tevékenység csak akkor gyümölcsöző, ha nem arrogál jogokat, hanem kötelességeket ismer.

TOLSZTOJ.

A büntettek kiadatása.

Írta: ZSOLDOS BENŐ bpesti kir. ítélőtáblai bíró.

A nemzetközi büntető jogszabályoknak egyik legfontosabb s a magyar törvénykönyvekbe becikkelyezett, különböző államszerződésekkel szabályozott neme a *kiadatás*, melynek lényege — miként az a „Csendőrségi Lapok” olvasói előtt is bizonyára nem ismeretlen — az, hogy valamelyik állam, jelen esetben tehát Magyarország — az ő területére átjött s itt-tartózkodó olyan külföldi egyént, aki az illető állam területén bünvádi eljárás alatt áll, vagy már ellene az ottani büntetőbíróság a bűnösséget megállapító ítéletet hozott: ennek az államnak perrendszerüleg előírt megkeresésére neki kiszolgáltatja abból a célból, hogy a jelzett egyén ellen saját országa a bünvádi eljárást lefolytathassa s illetve a már korábban megállapított büntetést végrehajthassa. Olyan nemzetközi ténykedés tehát, melyet már a világháború óta létesített legutóbbi, az 1925. évi V. törvénycikkbe becikkelyezett, Romániával kötött államszerződésünk — melynek intézkedéseit az alábbi ismertetéseinknél irányadóul fogjuk venni, — az első cikk első bekezdésében ekképen körvonaloz: „A Magas Szerződő Felek (t. i. Magyarország és Románia) kötelezik magukat, hogy saját állampolgáraik kivételével kölcsönösen kiadják egymásnak azokat az egyéneket, akiket az egyik Fél bírói hatóságai a 2. cikkben alább felsorolt valamelyik bűncselekmény miatt üldöznek vagy elítéltek és akik a másik Fél területén tartózkodnak.”

Mindenekelőtt felsorolom itt azokat a külföldi államokat, amelyekkel még a világháborút megelőzően megkötött kiadatási szerződéseink jelenleg hatályban vannak. Az egyes országok nevei után zárójelbe iktatott törvény-megjelölések azokat a magyar törvénycikkeket jelentik, melyekbe az illető államszerződések nálunk be vannak cikkelyezve. Legrégibb a Franciaországgal 1855. november 13-iki szerződés, melyet nálunk az 1871-iki 13.502. számú igazságügyminiszteri rendelettel hirdettek ki és az 1871. évi XXV. t.-c.-be van becikkelyezve. Azután az Északamerikai Egyesült-Államokkal 1856. július 3-án kötött szerződés (1871. évi XLIII. t.-c. III. cikk), melyet az 1872. évi 9581. sz. igazságügyminiszteri rendelettel hirdettek ki. A későbbi államszerződések a következők: Norvégia (1871:XXIV. t.-c.), Svédország (1871. évi XXIV. t.-c.), Olaszország (1871. évi XXVI. t.-c.), Nagybritannia és Írország (1874. évi II. t.-c.), Németalföld (1881. évi XVIII. t.-c.), Belgium (1881. évi XIX. t.-c.), Luxemburg (1882. évi XXXVII. t.-c.), Olaszország (1883. évi XL. t.-c.), Monaco (1887. évi VI. t.-c.), Uruguay (1896. évi XXX. t.-c.), Svájc (1896. évi XXXIV. t.-c.), Nagybritannia és Írország (1902. évi XVIII. t.-c.), Görögország (1907. évi XXII. t.-c.), Paraguay (1910. évi IX. t.-c.), Bulgária (1912. évi XXIX. t.-c.). Legutóbbi a világháború óta a Romániával kötött államszerződés, mely, — amint fentebb már láttuk, az 1925. évi V. t.-c.-be van becikkelyezve. A világháború alatti ellenséges államok közül, mint azt a gyászos békediktátumnak, a trianoni „békeszerződésnek” 224. cikke előírja: a kiadatási szerződést külön nyilatkozattal fenntartották a következő államok: Belgium, Franciaország, Északamerikai Egyesült-Államok, Görögország, Nagybritannia és Írország, végül Olaszország (ez utóbbi 1923-ban).

A kiadatási eljárásra vonatkozó jogszabályoknak leglényegesebb részét annak a kérdésnek a meghatározása képezi, hogy a különböző államszerződések szerint milyen bűncselekmények elkövetése s illetve vádja ese-

tén van helye az idegen államterületről átjött büntettek kiadatásának?

Ebben a tekintetben általános nemzetközi szabály az, hogy kiadatásnak csakis a megkeresett állam területén kívül elkövetett bűncselekmények miatt van helye. Ezek a bűncselekmények pedig általánosságban úgy az ember élete és testi épsége ellen elkövetett, mint a vagyon, a hitel, a személyes szabadság, az igazságszolgáltatás, a szemérem elleni súlyosabb és a közveszélyes bűncselekmények, ellenben az általános szabályok szerint nem sorolhatók a kiadási bűncselekményeké minősítettek közé a becsület ellen irányuló vétségek és a párbajvétség. Általános és semminemű kivétel alá nem eső szabály ezek mellett az is, hogy az idegen nem üldözhető vagy büntethető sem a kiadást megelőző *politikai* vétségért, sem ilyenekkel kapcsolatos cselekményekért. Vagy amiként az 1870. évi *angol* kiadási törvény a maga tiszta szövegezésével kimondja: „a menekülő büntettes nem adható ki, ha a bűncselekmény, mely miatt a kiadása kéretett, *politikai* jellegű, vagy ha bizonyítja, hogy kiadása olyan célból kéretett, hogy *politikai* jellegű vétségért üldözhető vagy büntethető”. *Politikai* bűncselekmények pedig általában véve mindazok a szándékos büntettek, melyek közvetlenül az állam, annak alkotmánya és biztonsága, valamint az állami hatalom tekintélye és közegei ellen irányulnak. A mi büntetőtörvénykönyvünk alapján *politikai* bűncselekményt képeznek: a felségsértés, a király (jelenleg kormányzó) s a királyi ház tagjainak bántalmazása s a királyi ház megsértése, — a hűtlenség, a lázadás, a hatóságok s országgyűlési tagok elleni erőszak, az alkotmány, a törvényhatóságok, a hatóságok elleni izgatás, végül a polgároknak választási joga ellen elkövetett büntettek és vétségek.

Az itt felsoroltakon kívül a többi bűncselekmények eseteiben a jelenleg érvényben levő államszerződéseink rendszerint helyénvalónak ítélik a kiadási eljárás megindítását és lefolytatását. Az egyes szerződések között azonban ezeket illetően is többé-kevésbé lényeges eltérések vannak, melyeket az alábbiakban sorjában meg kívánok ismertetni lapunk olvasóival, kiknek egyébként aligha áll módjukban ezeket az eltéréseket, — melyeknek figyelmen kívül hagyása a nyomozó csendőrség közegei előtt is olykor fontos problémákat vethetne felszínre, — egészen pontosan figyelemmel kíséreni. Mint-hogy pedig — mint azt már előbb érintettük is — a *Romániával* kötött államszerződésünk az eddig legutolsó, tehát az időrendileg is legfrissebb olyan szerződésünk, mely a kiadási jogunkra vonatkozó legújabb szabályainkat részletezi: a következőkben ezt fogjuk irányadóul venni. Rövidség okáért csupán az alatt a törvénycikk alatt (1925. évi V.) fogjuk említeni, amely alatt a jelzett államszerződés a magyar törvénytárban be van cikkelyezve.

A most említett államszerződés (I. cikk, 2. és 3. bek.) kimondja, hogy kiadatásnak csakis olyan bűncselekmény miatt való üldözés vagy elítélés esetében lesz helye, amelyet a tettes *annak a Félnek területén kívül* követte el, amelytől a kiadást kérik s amely bűncselekmény mind a megkereső, mind a megkeresett fél törvényei szerint *egyévi* szabadságvesztés-büntetést, vagy ennél súlyosabb büntetést vonhat maga után. Míg ha a kiadási kérelemre okot adó bűncselekményt *harmadik államban* követték el, a kiadatásnak akkor lesz helye, ha az ilyen cselekmény üldözését a két szerződő fél törvényei akkor is megengedik, ha azt *külföldön* követték el, kivéve, ha a büntettest a megkeresett fél törvényei sze-

rint ennek a bíróságai elé kell állítani, vagy ha őt a megkeresett Félnek azzal az állammal kötött szerződés-ei értelmében, amelynek területén a bűncselekményt elkövette, az utóbbi állam kormányának kell kiadni.

Idevonatkozóan a Franciaországgal, Északamerikai Egyesült-Államokkal és Görögországgal kötött államszerződéseinkben az a megszorítás foglaltatik, hogy a kiadási kérelemre okot adó bűncselekményeknek a *megkereső állam* területén elkövetettnek kell lennie, a Görögországgal kötött államszerződésünk pedig *legalább két évben* állapítja meg a még el nem ítélt egyénekre alkalmazható törvényes büntetési tétel legkisebb mértékét, míg a svéd-norvég államszerződés az egy év helyett kétesztendei *kényszermunkáról* beszél.

Az 1925. évi V. t.-c.-be iktatott 2. cikk részletezi aztán azokat a bűncselekményeket, amelyek miatt a kiadás engedélyezhető. Ezek pedig a következők:

1. Szándékos emberölés. — Gyilkosság. — Szülőgyilkosság. — Gyermekölés. — Mérgezés. — Ölési szándék nélkül elkövetett, halált okozó szándékos bántalmazás és testi sértés, — valamint a gondatlanságtól elkövetett emberölés. E legutóbbi cselekményre azonban tudnunk kell, hogy ez kiadás, cselekmény gyanánt csakis a Romániával kötött államszerződésünkben van felvéve, a többi szerződés azt egyáltalán nem ismeri. A francia, a svéd-norvég és a németalföldi szerződések a testi sértést, amely cselekmény miatt az angol szerződés szerint nincs helye kiadatásnak, — csupán akkor minősítik kiadási bűncselekménynek, ha az ezáltal okozott sérülés gyógytartama húsz napnál hosszabb időre terjed, míg a bolgár szerződés a szándékos testi sértésnél semmiféle megszorítást sem tesz.

2. Szándékos bántalmazások és testi sértések abban az esetben, ha azok gyógyíthatatlannak mutatókozó betegséget vagy állandó munkaképtelenséget, valamely tagnak vagy szervnek elvesztését vagy használhatatlanságát, vagy súlyos csonkítást eredményeztek.

3. Magzatelhajtás. Ez a bűncselekmény az angol és görög államszerződésekben nincsen felvéve.

4. Ölési szándék nélkül méregnek vagy más olyan szereknek vétkes alkalmazása, amelyek életveszélyesek, vagy az egészséget súlyosan megronthatják. Azután ide tartoznak a közegészséget veszélyeztető szándékos cselekmények.

5. Gyermekrablás. — Gyermekeltitkolás, eltüntetése, kicserélése vagy becsempészése.

6. Gyermek kitétele vagy elhagyása.

7. Kiskorúnak elrablása és nőknek vagy fiatal leányoknak elrablása vagy fogvatartása erőltetelen célra.

8. Erőszakos nemi közösülés és a szemérem ellen elkövetett egyéb cselekmények. Itt kell felemlítenem azt, hogy a Görögországgal kötött államszerződésünk a szemérem ellen elkövetett bűncselekményeket nem veszi fel a kiadási cselekmények közé, az angol szerződés pedig csakis az erőszakos nemi közösülést sorolja ide.

9. Az erkölcs ellen elkövetett cselekményeknek az a neme, mely által a kiadatni kért büntettes a saját vagy mások szenvedélyének kielégítése végett bármelyik nemhez tartozó *kiskorút* kicsapongásra vagy erkölcstelen-ségre csábít. Más fajtájú erkölcseellenes cselekmények közt az *olasz*, valamint a svéd-norvég államszerződé-seink külön sorolják fel a vérfertőzést.

10. A személyes szabadság megsértése és a magán-laksértés akkor, ha azt magánszemélyek követik el.

11. A kettős házasság.

12. Okiratoknak vagy táviratoknak utánzása vagy meghamisítása és ilyeneknek felhasználása, valamely

okiratnak megsemmisítése, megrongálása vagy eltitkolása azzal a szándékkal, hogy más személy megkárosuljon, — továbbá a visszaélés másnak aláírásával ellátott okirattal.

13. *Pénzhamisítás*, ide értve a pénznek utánzását és hamisítását, utánzott vagy hamisított pénznek kibocsátását és forgalomba hozását, bankjegyeknek, kötelezvényeknek vagy más címleteknek és értékpapiroknak utánzása vagy hamisítása, ha azokat az állam vagy állami engedély folytán testületek, társulatok vagy magánosok bocsátották ki, — az ekként utánzott vagy hamisított bankjegyeknek vagy más címleteknek és értékpapiroknak a kibocsátása vagy forgalomba hozása.

14. Állami vagy közhivatali pecséteknek, bélyegeknek, fémjelzéseknek és jegyeknek utánzása vagy hamisítása, az ekként utánzott vagy hamisított pecséteknek, bélyegeknek fémjelzéseknek és jegyeknek használása, nemkülönben visszaélés a valódi állami és közhivatali pecsétekkel, bélyegekkel, fémjelzésekkel és jegyekkel.

15. Hamis eskü és hamis esküre való csábítás, továbbá bíróság előtt elkövetett hamis tanuzás, hamis szakértői vélemény előterjesztése és hamis tolmácsolás, — aztán az ugyanezen bűncselekményekre való csábítás. Végül a *hamis vád*, mely utóbbi a svájci és bolgár államszerződésekben is szerepel. Az Uruguay és Paraguay államokkal kötött kiadatási szerződéseinkben csakis a vádlott terhére elkövetett hamis tanuzás vagy hamis eskü esetén lehet eredményes a kiadatási eljárás megindítása. Ezen a helyen említem meg, hogy a rágalmazás csakis az Olaszországgal kötött államszerződésünkben szerepel a kiadatásra alapul szolgálható bűncselekmények között, a többi szerződés és így a romániai is — ezt egyáltalán nem említi.

16. Közhivatalnokok által elkövetett sikkasztás és zsarolás.

17. Közhivatalnokok, bírák és esküdtek megvesztegetése.

18. Gyujtogatás, robbanó anyagoknak bűnös használása.

19. A *lopási* bűncselekmények, de csakis abban az esetben, ha a jogtalanul eltulajdonított dolog értéke 200 magyar aranykoronát, illetőleg 210 arany-leit meghalad. A szóban forgó román államszerződésünknek ez a megállapítása egészen kivételes, mert általában a többi szerződések a *vagyon* ellen elkövetett bűncselekmények eseteire nem állapítanak meg értékhatárt. Az angol államszerződés a lopás mellett a betörést is külön felveszi.

20. A rablás. 21. A zsarolás, csulás, megtévesztések, föltéve, hogy az ily módon szerzett vagyoni haszon 210 arany-leit, illetőleg 200 magyar aranykoronát meghalad. 22. Mindenféle fondorlatos eltulajdonítás, sikkasztás és hűtlen kezelés, abban az esetben, ha a jogtalanul eltulajdonított érték a 200 magyar aranykoronát, illetőleg a 210 aranyleit meghaladja. A *sikkasztásra* vonatkozóan érdekes itt felemlíteni, hogy ezt a bűncselekményt a *francia* államszerződés csakis abban az esetben tekinti a kiadatásra alapul vehető bűncselekménynek, ha hivatalos jelleggel felruházott kezelők a hivataluknál fogva kezeikhez letett értékeken, a közintézetek vagy a kereskedőházak pénztárnokai követik el, míg a svéd-norvég államszerződés csakis a köztisztviselők is közkezelők által, az Unióval kötött szerződés pedig csakis a közpénztárakon elkövetett sikkasztást veszi fel a kiadatási bűncselekmények közé.

23. A csalárd bukás is a csöddel összefüggésben elkövetett csalás. 24. Orgazdaság. — 25. A vasutakon, ha-

jókon és légi járóműveken, vagy bárminő más közlekedési eszközzel lebonyolított forgalom biztonsága ellen elkövetett cselekmény, ha ez másra nézve halálos veszedelemmel járhat.

26. Közhasználatra szánt vasutaknak, hajóknak és légi járóműveknek, vagy bárminő más közlekedési eszközöknek, ezek felszereléséhez tartozó eszközöknek, gőzgépeknek és távíróknak, szikratávíróknak és távbeszélőknek bármi módon, egészben vagy részben való szándékos és jogtalan megsemmisítése vagy megrongálása. A cselekményeknek ennél a csoportjánál az egyes államszerződésekben lényegesebb eltéréseket találhatunk. Így például a francia, olasz, északamerikai, görög, valamint a Paraguay-al és Uruguay-al kötött államszerződések intézkedései szerint a vagyonrongálás semminemű faja nem lehet kiadatási cselekmény, míg a belga szerződés értelmében csupán akkor, ha a vagyonrongálásnak a tárgya élelmiszer, vagy más ingó dolog, függő termés, növény, fa, oltóág, mezőgazdasági eszköz, marha vagy egyéb állat. Az *angol* szerződés szerint csak az idegen tulajdon gonoszindulatú megsértése tartozik ide, míg a németalföldi szerződés kiadatási cselekményeknek elfogadja a vagyonrongálás esetei közül a mások épületeinek, hídjainak, gátjainak, útjainak vagy egyéb építményeinek szándékos pusztítását vagy rombolását, valamint az élelmiszerekre, árukra, értéktárgyakra, ingó vagyona nézve mással egyesülve, vagy szövetségben és nyilvános erőszakkal elkövetett fosztogatást vagy azok szándékos rongálását.

27. *Köztulajdonban* lévő, vagy más tulajdonában álló épületeknek, hidaknak, töltéseknek, vagy egyéb műveknek bármi módon, egészben vagy részben való szándékos és jogtalan megsemmisítése, vagy megrongálása. Ezek az úgynevezett közveszélyű cselekmények, melyek közé egyes államszerződések felveszik a tengeri hajóknak, vagy más vízi járóműveknek a tönkremenését, megfenekeltetését és rongálását, úgyszintén a hajón lévőknek lázadását a kapitány ellen.

28. Síroknak, emlékműveknek, művészeti tárgyaknak a megerősítése vagy megrongálása, nyilvános könyveknek és lajstromoknak, közhasználatra szánt okiratoknak, vagy más ilyen tárgyaknak megsemmisítése, vagy megrongálása.

29. Cselekmények, amelyek hajók megfeneklését vagy elsüllyedését okozzák, — hajóknak, vagy rakományoknak megsemmisítése, vagy megrongálása.

Az itt 1—29. alatt felsorolt bűncselekmények kísérletének és részességének bárminő alakja és módja (p. o. előzetes bűnrészesség, tettestársaság, vagy utólagos bűnpártolás stb.) miatt is engedélyezni kell az 1925. évi V. t.-c. szerint a kiadatást abban az esetben, ha az illető bűncselekményekre vonatkozó kísérletet, vagy bűnrészességet *mindkét* szerződő fél törvényei büntetik.

Amint már fentebb részletesebben is szó volt róla, a *politikai* bűncselekmények miatt nem kell kiadatást engedélyezni. A szóbanforgó romániai államszerződésünk 3-ik cikke szerint nem tekinthető politikai bűncselekménynek, sem ilyennel kapcsolatos cselekménynek az *ál-lamfő* személye vagy családjának tagjai ellen elkövetett *merénylet*, ha az a merénylet az emberölésnek, a gyilkosságnak, vagy a mérgezésnek, avagy valamelyikük kísér-

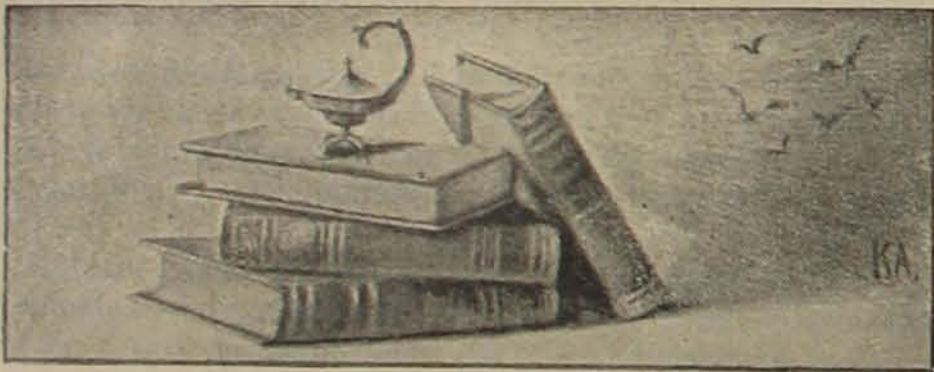
KI TUDJA?

Mit értünk e népies szólam alatt: Csákj szalmája?

letének, vagy a részességnek tényállását foglalja magában.

Lényeges szabály a mintául vett államszerződésben (4. cikk, 1. bek.) az a rendelkezés, hogy a már kiadott egyén a kiadatás előtt elkövetett és a most ismertetett szerződésben nem említett *nem-politikai* bűncselekmény miatt annak az államfélnek a területén, amelynek részére a kiadatását engedélyezték, sem nem üldözhető, sem nem büntethető, sem pedig harmadik államnak ki nem adható. Kivételt képez az az eset, ha az illető egyénnek bármelyik esetben a bünvádi eljárás befejezése után, vagy ha már elítélték, a büntetésének kiállása, elengedése, vagy közkegyelem, vagy egyéni kegyelemben részesülése után egyhónapi ideje volt, hogy a megkereső állam területét ismét elhagyja, vagy ha oda *önként visszatér*. Fontos továbbá az az intézkedés is (2. bek.), amely szerint a kiadott egyén amaz állam által, melynek részére a kiadatását engedélyezték, a kiadatása előtt elkövetett *más* bűncselekmény miatt, mint amely a kiadatási kérelem alapja volt, szintén nem üldözhető, vagy büntethető, sem harmadik államnak ki nem adható. Kivétel e szabály alól az az eset, ha az illető egyént kiadó állam abba kifejezetten beleegyezik. De ez a beleegyezés nem szükséges olyankor, ha a terhelt *önként* kéri, hogy felette ítélkezzenek, vagy hogy a büntetését kiállhassa, vagy pedig ha a fentebb említett határidő alatt nem hagyta el annak az államnak a területét, melynek részére kiadták, vagy ha oda később visszatér.

Nem kell kiadatást engedélyezni akkor sem, ha a kiadatni kért egyént annak a szerződő államnak a területén, amelyből kiadatását kérik, ugyanazon bűncselekmény miatt üldözik. Továbbá akkor sem, ha a terhelt ellen ott ugyanazon cselekmény miatt indított bünvádi eljárást jogerősen megszüntették, úgyszintén, ha már elítélték, felmentették, vagy büntetését elengedték.

CSENDŐR LEKSZIKON.

131. Kérdés. *Hányféle italmérő engedélyt adhat ki általában a pénzügyi hatóság? Mi az ily engedélynek tartalma az egyes engedélyfajtáknál?*

Válasz. Az 1921:V. t.-c. értelmében a pénzügyi hatóság engedélye a szeszitalok kicsinyben való forgalmában a) korlátlan, b) korlátolt kimérésre (poharazás, utcára kimérés nyílt edényben, palackbor és palacksör kimérése, kizárólagos pálinkamérés, c) kismértékű elárúsításra (zárt edényben) szólhat. A b) pontban említett poharazásnál a szeszitalokat legfeljebb 1 deciliteres poharakban szabad kiszolgáltatni, sört azonban ily poharazás végett adni tilos. Az utcára kimérés, vagyis szeszitaloknak árusítása az üzleten kívül történő elfogyasztás végett nyílt edényekben történik. Itt is ki van zárva a sör forgalma. Palackbort és palacksört csak zárt edényben szabad kiszolgáltatni. Kizárólagos pálinkamérésen értjük az égetett szeszitaloknak kiszolgáltatását álló vendégek részére, az üzleti helyiségben való fogyasztásra, legfeljebb 1 deciliteres pohárban, valamint utcán át nyílt edényekben ilyen italok kimérését kicsiben. Poharazásra csak poharat szabad használni, más edényt vagy üveget nem.

Korlátlan kimérésen értjük a szeszitaloknak iparszerű

kiszolgáltatását ülő vagy álló vendégeknek, az üzleti helyiségben vagy azon kívül, akár nyílt, akár zárt edényben.

Kismértékű elárúsításon értjük a szeszitaloknak iparszerű eladását, zárt edényben, az üzleti helyiségen kívül.

Kicsinyben való forgalom általában bornak, mustnak és gyümölcsbornak 50 (termelőnél 25), sörnek 25, közönséges palinkának 100, egyéb égetett szeszitaloknak 25 literen alól kimérése (elárúsítása).

A kismértékű elárúsításra vagy korlátolt kimérésre jogosult engedélyes egyszerre, egy és ugyanazon vevő részére történt eladásnál a kicsinyben való eladásra nézve megállapított mértéket át nem lépheti.

Szeszitaloknak nagyban való eladásánál a pénzügyi hatóság engedélye szerint, bort, mustot és gyümölcsbort csak 50 (termelőnél 25), sört csak 25, közönséges pálinkát (szesz) csak 100, egyéb égetett szeszitalokat csak 25 litert meghaladó mennyiségben szabad eladni (szállítani).

132. Kérdés. *Mily tartalmú italmérési engedélyt szoktak kapni a fűszer-, csemege-, illetőleg vegyeskereskedések (szatócsüzletek, vegyeskereskedés jellegű fogyasztó szövetkezetek)?*

Válasz. Az ily üzletek engedélye az engedélyeseket szesz és abból készült közönséges palinka kizárásával egyéb égetett szeszitaloknak álló vendégek részére való poharazására és kimérésére utcán át, továbbá szeszitaloknak (bornak, sörnek, szesznek és szeszből készült közönséges pálinkának is) zárt edényekben, kis mértékben való elárúsítására jogosítja.

Az engedélyeknek itt megjelölt tartalma a legszélesebb jellegű jogosítványt tünteti fel. Nincs kizárva azonban, hogy a pénzügyi hatóság egyes esetekben szűkebb tartalmú engedélyt ad ki. Így például a kérdésben megjelölt üzleteknek elvileg elsősorban csak bor, sör és finomabb égetett szeszitalok kismértékű eladására szóló engedélyeket szoktak adni. Szesznek s különösen szeszből készült közönséges palinkának elárúsítását az ilyen üzletekben csak a legkivételesebben engedélyezik, mert döntő szempont, hogy az ilyen üzletek pálinkaüzletké ne váljanak.

Fontos szabály az is, hogy az ilyen üzletek az italmérés jogát csak rendes üzleti foglalkozásuk keretében gyakorolhatják, tehát önállóan és külön nem. Fontos szabály továbbá, hogy az ily kereskedések csak egyféle engedéllyel rendelkezhetnek, ugyanazon üzlet keretében tehát többféle természetű italmérés nem gyakorolható.

133. Kérdés. *A vegyeskereskedésekben gyakorolt italmérő jog gyakorlására kiterjednek-e az italméréssel kapcsolatos egészségügyi rendszabályok, valamint általában a rendőri felügyelet?*

Válasz. Igen, kiterjednek. A felügyeletet és ellenőrzést kis- és nagyközségekben községi előljáróságok, ahol m. kir. államrendőrség van, ott az illető kapitányság vagy kirendeltsége, törvényhatósági jogú és megyei városokban szintén a m. kir. államrendőrség gyakorolja. Az eljáró közigazgatási hatóságokat a hatósági orvosok, mint szakértők támogatják. A pénzügyi közegek ugyancsak kötelesek ellenőrizni a pénzügyi követelményeken kívül a rendészeti követelmények érvényesülését is.

134. Kérdés. *Mily szerepe van a csendőrnek általában az italmérő jog gyakorlása körül?*

Válasz. A Szut. 65. i) pontja egyenesen megtiltja a csendőrnek, hogy üzleteket jövedéki szempontból rendszeresen ellenőrizzen. Minthogy az italmérő joggal való visszaélés jövedéki kihágás, a csendőrnek ezen a téren legfeljebb tettenérés esetén van tennivalója. Lehetőleg tartózkodnia kell tehát a csendőrnek attól, hogy az italmérőjövédéknek külön szakismereteket igénylő ügyeit bolygassa, mert erre a célra az állam amúgy is külön testületet szervezett. Az egészségügyi és közrendészeti szempontok ellenőrzése tekintetében sem utalnak a fennálló szabályok különös tennivalókat a csendőrség hatáskörébe. Tartózkodjék tehát ezen a téren is a csendőrség a kezdeményező fellépéstől és inkább abban merüljön ki a tevékenysége, hogy az általa észlelt szabálysértésekre és visszaállásokra az illetékes pénzügyőrség figyelmét anélkül, hogy mélyebben nyúlna az ügybe, felhívja.

Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy a csendőr, ha közbiztonsági szempontból rendellenességet tapasztal, ne lépjen fel önállóan. Csak az a lényeg, hogy az italmérőjoggal közvetlen összefüggésben levő, mint mondtuk, rendszerint külön szakismereteket igénylő kérdésekbe ne avatkozzék kényszerítő szükség nélkül, minthogy ez a feladat elvileg más hatóságra hárul.

135. Kérdés. A felügyelet nélkül hagyott házőrző eb a község határában, a községi vadászterületen a hasznos vadakat pusztítja, felelősségre vonható-e az eb gazdája s ha igen, mily címen?

Válasz. Az 1883:XX. t. c. 14. §-a értelmében a vadászati területen talált kóbor ebet a vadászatra jogosított elpusztíthatja.

Kóbor eben azt az ebet kell érteni, amely a vadászterületen futkároz s amelynek közelében nincsen senki, akit tulajdonosául lehetne tekinteni.

Az eb elpusztításán kívül a kutya gazdája más joghátránnyal a törvény szerint nem sujtható.

Az általános magánjogi szabályok értelmében azonban a vadászatra jogosult nincs elzárva attól, hogy a kutya gazdájától polgári perúton az okozott kár megtérítését követelje.

136. Kérdés. A gazda ebje kíséretében sétál birtokán. Az eb a vetésben kóborol és a vadakat iizi. A birtok vadászati jogú nem a földtulajdonost illeti, hanem bérbe van adva. Követett-e el vadászati kihágást a gazda?

Válasz. A vadászati törvény 16. §-a szerint a vadászati jogosítottakon kívül senkinek sem szabad a vadászterületre bármiféle ebet bocsátani. A gazda tehát az 1883:XX. t.-c. 32. §-ába ütköző vadászati kihágást elkövette.

A vadászbé tulajdonosa az ilyképen okozott kárért teljes mértékben felel a vadászati törvény (tehát nem az általános magánjogi szabályok) szerint.

A kutya gazdája kíséretében lévén, kóbor ebnek nem tekinthető, tehát elpusztítani nem szabad. A károsult azonban elfoghatja a kutyát (ha tudja) és mindaddig magánál tarthatja, amíg kárát ki nem fizetik.

137. Kérdés. A gyanúsított a sértettnek a mezőn levő szalmakazlából 7 ízben, összesen 8 P értékű szalmát lop el. Mily büncselekményt követett el?

Válasz. A gyanúsított e cselekménye a szalmát fűtőanyagként tekintve, az 1894:XII. t.-c. 95. §-ának a) pontjába ütköző, folytatólagosan elkövetett mezőrendőri kihágás. A szalmát szoros értelemben gazdasági terménynek tekinteni nem lehet, mert inkább a gabonának bizonyos iparszerű feldolgozása (kicséplése) útján előállított termék. Ha nem tekintenők fűtőanyagként, a cselekmény lopás vétsége lenne.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Amikor a baleset gyilkosság- nak látszik.

Nyomozták: ALBUCZ PÉTER alhadnagy
és KOCHMANN JÁNOS csendőr.

Nagyléta község előjárósága 1912 május 12-én telefonon arról értesítette a debreceni szárnyparancsnokságot, hogy értesülése szerint a debreceni erdőben, a Diószegi-út mentén — Debrecentől számítva — a 15 km oszlop közelében egy erdőőr vagy vadőr hullája fekszik. Valószínű, hogy orvvadászok lötték agyon. Hogy az előjáróság értesülését, kitől, hol és mikor vette, arról semmit sem mondott.

Néhaj Anik János járásörmester, a debreceni örs és járás parancsnoka a szárnyparancsnokságtól vett szóbeli parancs alapján, idősebb és gyakorlottabb járőrvezető hiányában Albucz Péter tiszthelyettes, akkor még csendőr

jav., jelenleg békési szakaszparancsnokot és Kochmann János csendőrt vezényelte ki az ügy mibenállásának megállapítására azzal a paranccsal, hogy ha az eset tényleg fennáll, a helyszínről tegyenek jelentést.

Albucz tiszthelyettes járőrtársával 9 órakor indult el az örsről lóháton, s már 10 óra 20 perckor a helyszínen is volt.

Először a lovak elhelyezéséről kellett gondoskodni, ami igen nagy gondot okozott, mert a közelben más hely nem volt, mint Cserepes István gazdálkodó, egyben hírhedt orvvadász tanyája. Ezt pedig minden áron kerülniök kellett, nehogy Cserepes* a nyomozás megkezdéséről tudomást szerezzen, hisz nem lehetett tudni, hogy nem éppen ő lesz-e a gyanúsított. Így a helyszíntől még 3 km-re fekvő ludadi csárdához kellett Kochmann csendőrt a lovakkal elküldeni. Albucz tiszthelyettes ezalatt hozzáfogott a hulla kereséséhez, ami a 4—5 éves fiatal tülevelű erdőben sokkal nehezebben ment, mint azt gondolta. Csak járőrtársa visszaérkezése után bukkantak a hullára. Az előjáróság értesítése valónak bizonyult, mert előttük egy teljesen ismeretlen városi vadőregyenruhát viselő férfi hullája feküdt átlőtt mellel. Albucz tiszthelyettes még a hulla keresése közben észlelte, hogy a helyszín körül 2 drb szarvasmarha járhatott s azokat egy felnőtt ember terelhetette, mert a puha homokos talajban a nyomok helyenként jól látszóttak. A hulla 27—28 év körüli, 168 cm magas, borotvált, szőke, kerekarcú, kékszemű, szőke bajuszú férfi volt. Ruházata: kávébarna zubbonyból, ugyanilyen nadrágból és csizmából állott. Zubbonya zsebében egy jegyzékkönyvecske volt, melyben több ismert orvvadász neve is szerepelt, de az elhalt nevét ebből sem tudták megállapítani. A hulla fejével délnek, teljesen kinyújtózva hanyatt feküdt. Balkeze a mellére hajtván nyugodott, míg jobbkeze jobbra ki volt nyújtva. A jobb mellén diónagyságú lött seb látszott, mely körül a ruházat teljesen el volt égetve. Ez a körülmény azt bizonyította, hogy a lövés közvetlen közelből érte. Egy 2 csövű 16-os Lancaster vadászfegyver alsó lábszárain keresztül feküdt, a csövek 10 cm-re a földbe voltak fúródva. A puska jobb csövéből a töltény ki volt löve, míg a másik, a bal érintetlen (megtöltve) volt. A puskatusa alsó széléből egy 2 cm szélességű darab hiányzott, de a helyszínen nem volt feltehető.

A hulla lábától északi irányban, 40 cm-re egy 4—5 éves fiatal tölgyfa állott, tetején szarkafészekkel.

A hulla közelében talált 2 szarvasmarha és mezít-lábas embernyomok, arra engedtek következtetni, hogy a cselekményt talán Cserepes István orvvadász követhette el. Ebből a feltevésből kiindulva a járőr a büncselekmény lefolyását úgy képzelte el magának, hogy Cserepes tehenit a tisztáson legeltette és közben vadászott is. A portyázó vadőr ezt meglátta és Cserepest a sűrű bozótban egészen megközelítette. Cserepes ezt valószínűleg idejében észrevette s így sikerült a vadőrt közvetlen közelből ielőnie. Már éppen indulni akart a járőr, hogy Cserepest őrizetbe veszi, amikor Kochmann János csendőr a hulla kinyújtott jobbtenyere élén, a hüvelykujj alatt feketés barna foltot vett észre.

A folt közelebbi megvizsgálása segítségével a járőr megállapította, hogy az nem lehet más, mint löporfüst, ami feltevése szerint úgy keletkezhetett, hogy elhalt tamadója puskacsövével, ki azt közvetlen közélről fogta rá, védekezésből megfogta. A járőrvezetőt ez az új felfedezés a hulla alaposabb szemügyrevételére ösztökélte. Kezdték gondolkozni a feltevésükön. Az elégett ruha — a közvetlen

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

közelből leadott lövést bizonyította — ezzel szemben a legközelebbi emberi nyom a hullától 8 lépés távolságra feküdt. Itt tehát súlyos ellentét mutatkozott. A nyomok távolságával a löporfüstfojt keletkezésének elgondolt magyarázatát sem lehetett összhangba hozni. Gondolkozni kezdtek. Az adatok nem illettek a feltevésbe. Újabb magyarázatot kellett keresni. Próbálkoztak a lövés irányának megállapításával.

Ismét a hulla mellé térdeltek, hogy a sebet és a ruházatán látszó égési nyomokat újból megvizsgálják. A beható vizsgálat arra a meggyőződésre juttatta a járőrt, hogy elhalt a lövést felülről lefelé haladó irányban kapta, mert a bolyhos posztóból készült zubbonyon a pörkölés nyoma felülről lefelé haladt és a seb alsó részénél végződött. Ha a lövés vízszintes irányból érte volna, a ruházatán az égés nem felülről lefelé vonuló hosszúkás sugár, hanem valószínűleg a seb körül, kerek alakot mutatott volna. Ezen a megállapításon elmélkedve, hol a hullára, hol a lábánál álló szarkafészkes fára néztek, mintha a fa és a hulla közötti kapcsolatot keresték. Alucz tiszthelyettes egyszerre csak felderült arccal kelt fel a hulla mellől. Eszébe jutott ugyanis, hogy a város vadőrjei minden leölt szarkáért és lerombolt szarkafészkekért 10 fillért kaptak. A vadőr jelen esetben portyázás közben a sűrűben valószínűleg Cserepesre lesve, a szarkafészket meglátta és azt puskájával a fáról le akarta venni. Puskáját valószínűleg a cső torkolatánál fogta meg és a sűrű lomb között fekvő fészket a puskatussal igyekezett leverni. Amint a puskáját így föl- és lefelé mozgatta, a kakas, vagy a billentyű fentakadhatott egy ágon. A vadőr ki akarván szabadítani a puskát, azt megrántotta, a puska elsült s így a lövedék közvetlen közelből, felülről lefelé haladó irányban fúródott mellébe és azonnali halált okozott. Balkezével valószínűleg a seb felé kapott, így az a mellén maradt, míg jobbkeze, mely mozgásban volt, a lövés pillanatában a puskát kiejtette és jobbra kicsapódott. A puska csőtorkolattal a lágy talajba fúródott, majd saját súlyánál fogva a hulla alsó lábszáraira dőlt. Ez a feltevés már helyesnek látszott, mert abba az összes adatokat, ellentmondások nélkül bele lehetett illeszteni. A járőr megtette jelentését a kir. ügyészségnek és az őrsparancsnokságnak. Megállapítást nyert az is, hogy a szerencsétlenül járt egyén Nyári István, azelőtt 19 nappal újonnan felfogadott vadőr volt.

A hulla a kir. ügyészség intézkedése folytán még az nap beszállítottatott a debreceni hullaházba, hol azt másnap felboncolták. Ennek eredménye a járőr megállapításait minden tekintetben igazolta.

*

Sokszor halljuk, olvassuk azt, hogy a helyszín beszél. Ezt az állítást ez az eset bizonyítja a legjobban. Az alaposan, minden legapróbb részletre kiterjedő helyszíni szemle úgyszólván nyitott könyvet adott a járőr kezébe, melyből csak le kellett olvasni a lejátszódott tragédiát. Dicséretére legyen mondva a járőrnek, hogy azért nem minden nyomozó tudott volna abból a könyvből ilyen helyesen olvasni. Sokan megakadtak volna az első feltevésnél. Ettől a hibától a járőrt alapossága, logikus gondolkodása, az adatok mérlegelése és egymáshoz viszonyítása, szóval az a finom szellemi munka óvta meg, amely nagyon sok nyomozásnál hiányzik. Ezek azután rendszerint nem is vezetnek sikerre. Utalunk még arra, hogy a nyomozásnak mindig az első kérdésre, vagyis hogy „mi történt?” kell feleletet keresni. Csak ha ez megvan, akkor lép a „Ki a tettes?” kérdés az előtérbe. Néha — mint jelen esetben is, erre azután már nincs is szükség.

Előfizetőinkhez. Azon előfizetőink részére, kiknek előfizetése lejárt, mai számukhoz csekklapot mellékelünk. Kérjük, hogy az előfizetéseket idejében megújítani sziveskedjenek, hogy a lapot zavartalanul küldhessük. Külön felszólítást senkinek sem küldünk.

Csendőrségi Közlöny, 14. szám. Kormányzó Úr Öfömlétsége Hatházi Dénes budapesti I. kerületbeli tiszthelyettesnek több éven át különleges és felelősségteljes szolgálatban tanúsított példás magatartása és buzgó tevékenysége elismerésül a magyar bronz érdemérmét a zöld szalagon adományozta. — A m. kir. belügyminiszter úr (VI. c.) okirattal megdicséerte: Fetter Ferenc századost, továbbá Pálincás János és Biró Jónás budapesti, valamint vitéz Jenci István debreceni kerületbeli tiszthelyetteseket több éven keresztül különleges és felelősségteljes szolgálatban tanúsított példás magatartásukért. — Áthelyeztetett: Herold Adám őrnagy Budapestről osztályparancsnoki minőségben Gyulára. Létszámfelett vezetendő: Oláh Ferenc őrnagy a szegedi esendőrkerületnél a gynlai osztály parancsnoksága alól való egyidejű felmentése mellett. Tartósan vezényeltetett: Kalotzky Árpád százados kunhegyesi szárnyparancsnok a nyomozóosztályparancsnoksághoz Budapestre. A vezényelt esendőregénynek osztagának állományába tartozó Gross Rezső őrnagy családi nevét a belügyminiszter úr „Elekcs”-re változtatta. Tényleges állományba visszavétetett: Kiss Ferenc budapesti I. kerületbeli lovas tiszthelyettes. Az ideiglenes nyugállományban meghagyattak: Lukács Mihály, Postás Sándor, Kormos István, Kovács László, Gerőzi Imre, Szűcs Mihály és Darabánt János VI., valamint Suri András VII. kerületbeli tiszthelyettesek. Szabályrendeletek: Tihanyban, Révfülpön és Balatonyörökön ideiglenes fürdőkülönítmények állítottak fel. Hazai származású nyomdafesték beszerzése. A Csendőrségi Közlöny szerkesztői teendői alól a m. kir. belügyminiszter Barényi Ferenc alezredest saját kérelmére felmentette s e teendővel a belügyminisztérium VI. b. osztályába beosztott Ströbl Pál századost bízta meg. Csépi község nagyközséggé alakult. Soroksárpéteri község elnevezése „Pestszentimré”-re változott. — A m. kir. belügyminisztérium VI. c. osztályának új távbeszélő hívószáma: Budapest, 58—8—60; hivatalos órák után az ügyeletes tiszt száma: 58—8—66. (Ha a belügyminisztérium VI. c. osztálya nem tart ügyeleti szolgálatot, a honvédelmi minisztérium ügyeletes tisztjét kell hívni. 60—0—30.)

Szakasparancsnoki vizsga Budapesten. Két napon át, július 9-én és 10-én tették le a szakasparancsnoki teendővel megbízott tiszthelyettesek az alhadnagyi vizsgát Budapesten. 9-én az írásbeli, 10-én pedig a szóbeli vizsgálatok folytak le. A vizsgabizottság elnöke monostori Erreth Aladár tábornok, a m. kir. esendőrség felügyelőjének helyettese, tagjai pedig Zselyonka József ezredes, a budapesti esendőrkerület parancsnoka, Szopkó Győző ezredes, a szombathelyi kerület parancsnoka, Csiba István ezredes, a belügyminisztérium VI/c. osztály vezetőjének helyettese, Raub Antal ezredes, a belügyminisztérium VI/b. osztálya gazdasági csoportjának vezetője, Schick Lénárd őrnagy, az őrsparancsnokképzőiskola parancsnoka és dr. Halasi Károly törzsállatorvos voltak. Ki voltak még rendelve a bizottságba a szombathelyi őrsparancsnokképző iskola tanárai közül vitéz Temesváry Endre, Czifágy József, Csépi Béla és Freiszberger József századosok, akik a jelöltek közvetlen vizsgáztatását végezték. A vizsgázóknak, akik az alhadnagyi vizsgát valamennyien sikeresen letették, a bizottság elnöke, monostori Erreth Aladár tábornok teljes megelégedését fejezte ki. 10-én délután a jelöltek a budapesti nyomozóosztály intézményeit tekintették meg. A vizsgát a következő szakasparancsnokok tették le: Krausz Lajos, Nemes János, Ujpál József, vitéz Józsa József I., Fülöp József,

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink kiilönlényomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt a velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérelje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. — Jelígeül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jelígeit nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőrségi lekszikon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

B. J. nyugdíjas. 1. Ha öt év tartamára helyezték ideiglenesen nyugállományba, akkor nősülési engedélyre nincsen

szüksége. Megnősülhet, amikor akar, de a nyilvántartó gazdasági hivatalnak jelentse be, hogy a csendőr családi pótlékot folyósítsák. 2. Ha nyugdíjat kap, lakbért is kell kapnia és pedig évi 275 pengő 50 fillért.

Remény. Azon a címen, hogy egy hozzátartozóját szárdékszik eltartani, kivételes nősülési engedélyért nem folya-
modhatik. Egyébként olvassa el a folyó évi 7. számunk 189. oldalán „7777” jelígeire küldött üzenetünket.

K. F. őrm. 1. Ha a sérülés szolgálat közben vagy szolgálatból folyóan következett be s ez a kivizsgálás folyamán beigazolást nyer, a kórházi ápolási költségeket a kinestár viseli. 2. Ha polgárilag keresetképtelen és ha a sérülése szolgálatban keletkezett, akkor az előírt idő letelte előtt is kaphat nyugdíja. Az igényjogosultságot a kivizsgálás adatai és a felülvizsgáló-bizottság javaslata alapján állapítják meg. 3. Természetes, hogy kérheti, feltéve, hogy irodai szolgálatra alkalmas.

Nyár. Azt a rendeletet, amely a múlt évben megengedte, hogy a szolgálatban álló csendőr zubbonya gallérját kigombolhassa, meg hogy a szuronyhüvelyt otthon hagyhassa, hatályon kívül helyezték, mert a csendőrség tekintélyének ártó visszaélések fordultak elő. A szabály tehát ma is az, ami mindig volt: szolgálatban szabályszerűen öltözködni kell megjelenni.

A. J., Budapest. Ha az öccse nem volt katona, a csendőrséghez nem lehet felvenni. Jelentkezzen tehát mielőbb a honvédséghez s ha majd onnan átengedik, beléphet a csendőrséghez.

H. M., Brassó. Nincs semmi rendelkezés, hogy a folyó évben ne lenne őrsparancsnokképző-tanfolyam, legfeljebb arról lehet szó, hogy a létszáma kisebb lesz, mint az eddigieké, de még ez sincs eldöntve.

Reménység. A hatéves szolgálati jel illetékes Önnek s azt hivatalból kell megkapnia. Jelentse a dolgot az illetékes gazdasági hivatalnak, mert a szolgálati idő szerinti illetékességet ott állapíthatják meg.

P. F., Szlv. Nem sajtóhiba, mert igaz ugyan, hogy a Szolg. Szab. I. rész 106 pont 4. bekezdése szerint az altábornagyokat és magasabb rendfokozatokat „Nagyméltóságod”-nak kell szólítani, de viszont ugyanennek a pontnak 3. alpontja azt rendeli, hogy a tábornagyokat csak „Tábornagy úr”-nak kell szólítani. A két rendelkezés között nincs ellentét, hiszen éppen azért kellett a tábornagyok megszólítását külön kiemelni, mert különben a 3. bekezdés értelmében őket is „Nagyméltóságod”-nak szólították volna.

18.970. 1. Ha felveszik a tanfolyamra, leteheti a vizsgát, de nem sok kilátása lehet rá, hogy felvegyék, mert a pályázók majdnem mindenike már igazolványos. 2. Leginkább a polgári altiszti (hivatalsszolgái) állásokat ajánlhatjuk, amelyek aránylag nem járnak nehéz testi munkával és helyhez is vannak kötve, Ön tehát akár minden étkezését is otthon fogyaszthatja el a családja körében. Hogy hol, mikor és milyen állás ürül, azt mi nem tudjuk megmondani. Kísérje figyelemmel a Budapesti Közlönyben megjelenő pályázatokat.

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfúvós hangszer és **Harmonikákat** csakismegbízható, ó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczy-tárogató** saját trólmány. **Óvakodjunk** álgyárosok által felajánlott, külföldön készült utánzatoktól. Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. **Árjegyzéket ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az egyedüli hangszergyár az országban
Több ilyen gyár nincs!

AZ ÖSSZES ELŐÍRÁS SZERINTI EGYENRUHASZÖVETEK

Társasági zubbony- és dolmány-szövetek, úgyszintén mindenfajta polgári ruhaszövetek. Csendőrtisztek és altisztek részére kedvezményes fizetési feltételek mellett kaphatók a

KRASZNER LAJOS CÉGNÉL
BUDAPEST, V. KERÜLET, DEÁK FERENC-TÉR 2. SZ.

M. B. es., Balatonföldvár. Örülünk az eredménynek. Szívesen adtuk a jutalmat, megérdemelte.

Nagyhortobágyi örs. Valóban nagyon szép a virágoskertjük, dicséretes dolog, hogy olyan gonddal ápolják. Szívesen közöltük volna a képet, de annyira halvány a felvétel, hogy nem lehet klisé-t készíttetni róla.

Pród. Ha a segédoktatói teendőkre kedvet és hajlamot érez, jelentse örskihallgatáson és kérje, hogy örsparancsnok a kérelmet terjessze fel szolgálati úton a kerületi parancsnoksághoz. Azt hisszük, nem lesz nehéz bejutnia.

Künnlakás. Ha a szülei valóban olyan körülmények között élnek, mint Ön írja és reászorulnak arra, hogy Ön tartsa el őket, kérjen engedélyt arra, hogy künnlakhasson. A kérelmet szóval kell az örsön előadni, az örs pedig a kerületi parancsnoksághoz terjessze fel. Az engedélyt a belügy-miniszter úr adja meg. Természetes, hogy engedélyezés esetén a lakbért is folyósítják. Egyebekben olvassa el a folyó évi 7. számunk 189. oldalán a „7777” jellegű üzenetünk 2. pontját.

Vitatkozók. A Közlekedési Kodex 55., illetve 58. §-ai csak azt írják elő, hogy a gépjárműveknek az első segélynyújtáshoz szükséges mentőfelszereléssel kell ellátva lenniük. Azt, hogy egyenként mi mindennek kell ebben a felszerelésben lennie, a rendelet nem sorolja fel, de felesleges is, mert ma már azokat készen összeállítva szokták árusítani.

KÉZIRATOK.

Igazság. „Egy lopási eset kiderítése” című kéziratát sorrendben közölni fogjuk. Eddig beküldött dolgozatai mind igen tanulságosak és használhatók voltak. Örömeinkre szolgál, hogy ezt megállapíthatjuk.

Sz. L., Csorna. A beküldött leírást nem használhatjuk. A kiindulópontot az éjjeli jelenet véletlen megfigyelése képezte. Az ezt követő megfigyelések és ezek révén a hűnös leleplezése az Ön búzgósága és leleményessége mellett tanulságosnak ugyan, de az egész eljárásból valami különös tanulságot nem lehet levonni. Próbálkozzék talán más esettel. A multkori igen jó volt.

M. G., Szll. Sorban közöljük.

Vias. Közöljük.

Minerva. Többé-kevésbé sikerült versek, de nem különbek, mint amilyet minden huszadik ember tud írni. Kimondott tehetség nyomait nem látjuk bennük; sem a gondolatai, sem pedig a technikája nem vallanak többre a műkedvelőnél. A maga mulatságára írhat, talán itt-ott közölni is fogja egyiket-másikat valamelyik kisebb igényű lap, de ennél nagyobb reményeket ne fűzzön a tehetségéhez.

T. J. I., Csanádpalota. Nem tudjuk használni. Az egyedüli tanulság az első kikérdezést végzett járőr hibája lehetne. Igaz, hogy hibákból is lehet tanulni, de ez a hiba már túl vaskos volt.

O. J. Máriakéménd. Sorrendben közölni fogjuk.

H. J. IV., Szombathely. „Egy esalási eset kiderítése” című kéziratát, amint sor kerül rá, közölni fogjuk.

Az idegenlégió.

Írta: STEIN GYÖRGY (Berlin). (7.)

Természetellenes viszonyok szövődnek és féltékenységi drámák játszódnak le. Némelykor csoportosan szállja meg őket a trópusi örjögés. Egyikük elkezd ordítani, — előveszi a honvágy. Hirtelen átragad ez a többire és önkívületi állapotban üvöltenek valamennyien. Nincs az a fül, amely anélkül, hogy ezt az üvöltést hallotta volna, valami hasonlót el tudna képzelni.

Másnap reggel tovább megy a „Biskra”. A „Royal” sziget mellett halad el hajónk, olyan közel, hogy minden házat, minden bokrot és minden embert tisztán ki lehet venni. Valamennyien fegyencruhát viselnek. A sötét épületek a fegyházak, a világos kisebbekben a tisztviselők laknak. Hajónk kiköt, több órát tartózkodunk a Royal-sziget kikötőjében. A fegyencek hangosan, egymást túlkiabálva kínálják kókuszhejéből készített mindenféle szobraikat és egyéb kisebb emléktárgyaikat. „Tessék hölgyeim, uraim, vegyenek!” — mondják francia nyelven, de a francia idegenszerűen hangzik.

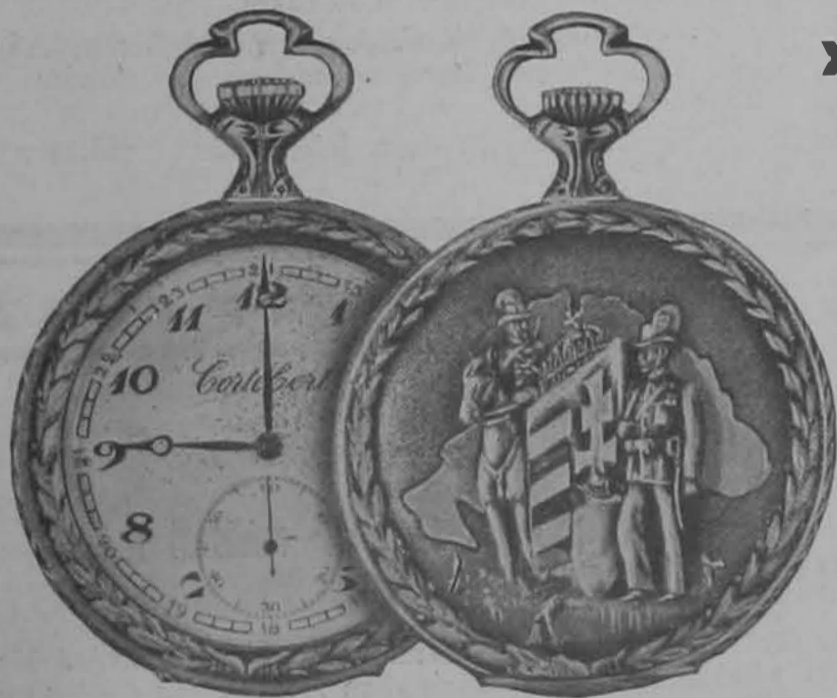
— Maga nem francia — mondom az egyiknek —, hogy kerül ide?

— Nem asszonyom, — nem vagyok francia, — hanem idegenlégiósnárius. Akit azonban agyonütöttem az francia volt. Életfogytig ítélték el, sohasem fogok innen megszabadulni. Vegye meg kérem ezt a szivarvágót, olyan az alakja, mint a guillotine-nek! Vagy ezt a kosarat! Pálmalevelekből fontam! Évek óta nem ettem burgonyát!

Az idegenlégiósnárius fegyenc tovább beszélt.

— Azok, akik ezen a szigeten vannak, mindnyájan megölték valakit. Legrosszabb a sorsa azonban azoknak a fegyenceknek, akik szökési kísérlet vagy az engedelmisség megtagadása miatt Saint Joseph-szigetére kerülnek. Ezeket még szigorúbban kezelik, mint bennünket. Nem is hagyhatják el celláikat és itt is alkalmazzák, mint büntetési módszert, a kikötést. Ez a kosár különösen olcsó, kérem vásárolja ezt meg!

Ez a fegyenc a beszédességével, élelmességével a legjobb üzleteket csinálja, mások is állnak itt mint eladók, de bátortalanságuk miatt alig tudunk belőlük egy szót kihozni. „Itt csak rosszat tanulhatunk, mondja félénken egyikük, csináljuk

CSENDŐRSÉGI SZOLGÁLATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R O N O S Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-T.

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 4.

TELEFON: AUTOMATA 892-14

Fiók: Debrecen, Piac-utca 69.

Mindennemű arany- és ék-

szertárgyak, versenydíjak.

Ábra szerinti óra ára 42 P, havi 7 Pengő

részletfizetésre.

Kivánatra árjegyzéket küldünk!

CORTÉBERT

ÉS PHÉNIX ÓRÁK

részletfizetésre kaphatók.

ugyan ezeket a kis emléktárgyakat, de az egész ostoba és értelmetlen. Egyébként szerencsém van, hogy résztvehetek a hajó kirakodásánál és ez alkalommal eladhatok valamit. Sokaknak ez meg van tiltva, vannak itt sokan olyanok is, akik ittlétük óta még nem láttak idegent. Levelet? — Levelet nem óhajtok küldeni, nem akarom, hogy egyáltalában tudjanak rólam."

A „Biskra” tovább megy Saint Joseph-sziget kikötőjéig. A fedélzeten az egyik börtönügyi tisztviselő elmondja, hogy azok, akik itt vannak, nem tekinthetők éppen a legközönségebb gonosztevőknek, de azért csupa olyan elem, amely teljesen fégyelmezetlen, összeesküvéseket szőnek, fegyenc társaikat fellázítják, vagy pedig mindegyre szökést kísérelnek meg. Cayennéből sokan kísérlék meg a szökést Braziliába, Saint-Laurentból pedig Holland-Guayanába. Akik rajtavesztenek, azokat Saint-Josephre hozzák. Itt már nem mozoghatnak szabadon, különben ez sem használna sokat. Azokat a csónakokat, amelyekkel Saint-Joseph és Saint-Royal között az érintkezést fenntartják, szigorúan őrzik. Úszni messzire nem lehet, mert a sziget körül bálnák és mindenféle halóriások vágják el a menekülési lehetőségnek ezt az egyetlen útját. Tovább, mint kődobásnyira, nem úszott még élő ember a Saint-Joseph pontjáról.

Hajónk most jassan az Ördög-sziget felé tart. Ha nem tudná az ember, hogy mit jelent ez a szó: „Ördög-sziget”, fel kellene kiáltani: Micsoda paradicsom! Gyönyörű pálmaerdő veszi körül. Itt a szigeten az elkülönítés teljes. Semmiféle hír nem jut a foglyokhoz. Csak cenzurázva és kivételesen kaphatnak értesítést hozzátartozóiktól. Csak a kókuszpálmákat láthatják, szenvedve szakadatlanul a moszkítórajok és a hőség miatt. Ezidőszere mindössze tizenkét fegyenc van a szigeten, közöttük egy német; valamennyien államellenes cselekmény — hazaárulás — miatt életfogytiglan elítélve. Két fegyőr vigyáz rájuk, ez teljesen elegendő, mert a Royal-szigettel összekötő riadó készülék azonnal segílyt hozhat.

Trópusi virágokkal díszített halottaskocsi keresztezi az utat. A kíséret egészen sajtáságos, a lelkész és a minisztráns-germekek feketék, hangosan énekelnek és imádkoznak, a korporsót síró néger asszcsnyok, gyermekek és fegyencek követik.

— Fegyenc halt meg?

— Nem, egy fiatal néger; a fegyenceket másképen temetik. Ha látni akarja, hogyan, odavezetem — mondta az egyik idegenlegionárius és elvezetett a fegyencek temetőjébe. — Itt csak fegyencek vannak eltemetve, a sírok frissek, csak az utolsó hónapok halottai nyugosznak itt. Félév múlva a sírokat kiegészítik, hogy új halottat temessenek beléjük. Itt nincs ahhoz elég hely, hogy a halottakat túlsoká hagyják pihenni. Az egyes sírokat karóra szegelt táblácska jelzi, amelyre a halott neve és az elhalálozás napja van felírva. Lehet látni tarkára festett kereszteket és más díszítést is, természetes és mesterséges virágcsokrokat, amelyeket bajtársi kezek helyeztek a sírra. Egy kisebb fegyencsoport új sírokat ás; ezek tartalékul szolgálnak. Egész Francia-Guayánában nincs olyan valami, ami olyan kínosan, kellemetlenül hatna, mint ezek a hivatalosan kiszabott, előre elkészített tartaléksírok.

Vissza a legionáriusokhoz.

Ezeket idéztem a bátor Maria Leitner írásából, most pedig térjünk vissza a volt idegenlegionáriusok szövetségéhez.

Egyesületünk állandóan pénzhányban szenvedett. A tagok mindig kértek, hogy rendezek valamit a nyilvánosság

előtt, ami pénzt hozna az egyesületi pénztárba. Egyelőre nem láttam azonban erre semmiféle lehetőséget.

Egyik napon meghívást kaptam Berlin egyik legnagyobb szórakozóhelyének, a Luna-parknak megnyitó ünnepségére. (Kb. az, ami Budapesten a városligeti vurstli és az Angolpark, de sokkal nagyobb méretekben. Szerk.) A megnyitó ünnepségen, miután megtekintettük a nagyszerűen szórakoztató körhintákat, hullámvasutat, óriáskereket, céllövőbódékat stb., a többi meghívott vendéggel együtt helyet foglaltunk a nagy kávéház terraszán, ahol kávéval szolgáltak fel nekünk. Kávézás közben mellém ült a Luna-park igazgatója és megkérdezett, hogy tetszett-e, amit láttam. Akkor is éppen a volt legionáriusok jártak a fejemben, azt feleltem hát neki, hogy már a természet maga gondoskodik róla, hogy a Luna-park nagy tetszést arasson, hiszen minden évben újabb generáció nő fel és a fiataloknak ujdonság a hinta, meg a sok mutatványos bódé és a felnőttek is szívesen beleülnek újra meg újra a körbenforgó hintába, hogy gondatlan, vidám gyermekéveik emlékét felidézzék. Tagadhatatlan azonban, hogy a gyakrabban kijárók, tehát a törzsközönség már unja kissé az örökös ringlispielt, az óriáskereket, meg ezeket a régóta látott dolgokat, valami újszerűt kellene kitalálni.

— Tud talán valami újat? — kérdezte az igazgató.

Miközben a feleleten gondolkoztam, megint eszembe jutottak az én legionáriusaim:

— Igen — mondtam. — Valami komoly, érdekes attrakciót kell bemutatni a közönségnek, ami a fiatalokat és öregeket egyaránt érdekelné.

— De hát mi legyen az? — vágott közbe az igazgató.

— Az idegenlegió! — mondtam.

Az igazgató tágrameresztett szemekkel, kérdőleg nézett rám. Elbeszéltem neki düsseldorfi élményemet és későbbi szereplésem az idegenlegionáriusok egyesületében és felajánlottam, hogy a rendelkezésre álló anyagból kiállítás rendeznék a Luna-parkban. Természetesen olyan helyre gondoltam, ahol a park látogatói szívesen tartózkodnak s amely kedvezően van elhelyezve a többi mutatványos bódé között. Felkeltünk az asztal mellől s az igazgató egy nagy pavillonhoz vezetett, amely üresen állott. Kissé félrefeküdt s ezért nehezen volt bérbeadható. Amint megtudtam, idáig minden bérleje tönkrement. Az igazgató felajánlotta teljesen ingyenesen ezt a helyet. Én elfogadtam és körlevélben felkértem az egyesület tagjait, hogy legközelebbi gyűlésünkön teljes számban jelenjenek meg.

A legközelebbi gyűlés napjáig egy kis programot állítottam össze magamban. Megnyitottam az ülést, amelyen csakugyan majdnem teljes számban gyűltek össze az egyesület tagjai.

— Bajtársak! Vannak-e még olyan levelek a birtokokban, amelyeket mint tényleges idegenlegionáriusok írtatok haza? — volt az első kérdésem.

— Igen, igen, nagyon sok ilyen levél van — hangzott a válasz.

— Ki írt közületek költeményeket?

Többen felemelték a kezüket.

— Vannak-e okmányok, katonai bizonyítványok, rendjelek, kitüntetések, harci jelentések és főként fényképek a birtokokban?

Egyik a másik után jelentkezett szólásra és sorjában

A csendőrség legrégebb, legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási helye

8 havi részlet!

TRIBON

Budapest, VIII., Üllői-út 14.

ruházati R.-I.

„Értesítjük igen tisztelt vevőinket, hogy cipőosztályunk megnyílt. A csendőrség tagjai cipővásárlásnál ugyanúgy, mint az összes ruházati cikkeknel, 8 havi részletfizetési kedvezményben részesülnek *Előleg nincs!*

elbeszéltek, illetve bejelentették, hogy kinek milyen emléktárgyai vannak odahaza.

— Mindenekelőtt — mondtam a gyűlés tagjainak — azonkívül, ami okmányoszerű értékkel bír, idegenlegionárius öltözeti és felszerelési cikkekre, elbocsátási ruházatra, exotikus emléktárgyakra lenne szükség. Minden ilyen dolog igen alkalmas, még akkor is, ha már teljesen szétrágta a moly. Az a szándékom, hogy azokból a relikviákból, amelyeket Ti az idegenlégióból magatokkal hoztatok, kiállítást rendezek a Luna-parkban. Ezúton remélem, hogy egyesületünk tagjainak számát és egyesületi vagyonunkat növelni tudom. Egyidejűleg nagyszabású ujságpropagandát is akarok indítani, amelynek célja, hogy sok barátot szerezzenek számotokra és ne csak a hivatalos körök, hanem főleg a munkaadók érdeklődését felkeltsem, akiknek fel akarom ajánlani a Ti dologhoz hozzászokott kemény munkáskezeiteket. Hogy tervünk sikerüljön, feltétlenül szükséges, hogy mindenki hozza el magával azt — ha még oly jelentéktelennek látszik is —, ami az idegenlégióban eltöltött tényleges időből származik.

Felhívásom eredményes volt. A legközelebbi gyűlésre, amelyet a Luna-parknak részünkre kijelölt pavillonjában tartottam, elhoztak mindent, ami a legionárius-idejükből birtokukban maradt. Leveleknek egész tömegét, képeslapokat, karikatúrákat, költeményeket, szolgálati okmányokat és rengeteg fényképet. Az egyesület legidősebbje a szuronyát hozta el, egy másik az altiszti sapkáját, sokan a lövészbojtjaikat, zubonyokat, elbocsátási ruhájukat, haskötőiket és mindenféle más ruházati cikkeiket, amelyek kivétel nélkül rongyosak és piszkosak voltak. Az anyag megtekintése alkalmával még egyszer felhívtam a tagok figyelmét a különösen fontos tárgyakra és kértem őket, hogy lakásukat, kabinjukat még egyszer alaposan nézzék át. Egyik asztalon állott a tekintélyes rendjelgyűjtemény, a másikon a gazdag gyarmati térképanyag s így tovább. Kis cédulákat osztottam széjjel, amelyekre mindenki rávezette a tagsági számot, azután ezeket a cédulákat mindenki ráragasztotta a magával hozott holmira, hogy a kiállítás befejezése után ismét rendben visszakaphassa.

Ettől a naptól kezdve nagy munka kezdődött. A beérkezett anyagot gondosan át kellett vizsgálni, az egész anyaggal megismerkedni, azt bizonyos szempontok szerint rendezni és a kétszer vagy többször meglévő tárgyakat kirekeszteni. A számtalan levél és költemény olvasása közben végre bepillantást nyertem a legionárius-csapatok belső életébe, amelyet eddig csak az egyesületi tagok elbeszéléseiből ismertem. Eddig ezeket az elbeszéléseket bizonyos kétkedéssel fogadtam s azt gondoltam, hogy javarészüik bizonyára a mesék birodalmába való. Ezek a levelek azonban, rajtuk az afrikai és ázsiai bélyegekkkel, a különböző helyőrségek vagy tábori posták bélyegzőivel, eloslatták kételyeimet és megerősítettek abban a hitben, hogy a légióban uralkodó állapotok valóban borzalmasak.

Egy a légióba szökött tizenhatéves fiú édesanyja elhozta pirospozsgás, teltarcú gyermekének itthon készült fényképét és ezenkívül egy másik fényképet, amely fiát puskájára támaszkodva, mint idegenlegionáriust ábrázolja. A teljesen lesoványodott legionáriusban alig lehet a fiúra ráismerni. Leveleket is mutatott az anya. A tizenhatéves fiú első leveléből idézem az alábbiakat:

„Kedves mama!... Szeptember 11-én aláírtam Metzben, de nem az igazi nevem alatt, átfordítottam angolra, az éveim számát pedig huszonegynek mondtam. Kérlek, kövess el mindent, hogy visszatérhessek...”

Egy idősebb egyesületi tag leveléből veszem a következőket:

„Szeretett kedves anyám, igen súlyosan kell bűnhődnöm, amiért hazulról megszöktem. Az itteni nyomorúságot nem ecsetelhetem, mert el sem hinnétek. Mult héten agyonlőttek egy németet, aki agyonütötte altisztjét, mert nem akart tovább a szeretője lenni. Hatodik hónapja vagyok itt, kimondhatatlanul gyötör a honvágy. Bauer Károlyt, aki most szolgálta le az öt esztendejét, valami csekélységért súlyosan megbüntették, úgyhogy most még két évet kell utánaszolgálnia. Sokan a századtársaim közül összerogynak menetelés közben és könnyörtelenül ott kell hagyni őket...”

Ilyen részleteket a levelekből tucatszámra idézhetnék. Miután kellő áttekintést nyertem az anyag fölött, hozzákezdtem a kiállítás felépítéséhez. A kiállítás külseje laktanyai legénységi szobákra, altiszti kaszinókra és fedélzeti tengerésztszti étkezdék képeire emlékeztetett. Az első falon az újonccal kezdtem. Nagyon tetszik az újoncnak, mikor bebujtatják az uniformisba, egyenesen a fényképészhez szalad és izlésének megfelelő helyzetben levétezi magát. A fényképet megküldi anyjának, barátainak és menyasszonyának. Levelet is ír, amelyben mint világot látott ember beszámol a látottakról. Exotikus tájakról küld képeslapokat, hogy ismerősei irigykedjenek. Azoknál, akik hozzátartozóik tudta nélkül szöktek meg, vagy akik tartózkodási helyüket el akarják titkolni, hiányzik a levelezésnek ez az optimista, dicsekvő kategóriája.

Ezek a szökevények rendszerint a legionárius-szolgálat második felében nyulnak a tollhoz, amikor a fáradalmak és szenvedések okozta honvágy ellenállhatatlanul jelentkeznek. Azok a legionáriusok, akik ebben a stádiumban még mindig nem öntik ki szívüket, levelezésüket a kórházból kezdik, amikor betegen, elhagyottan fekszenek. Ebben a stádiumban a levelek mind szomorúbbak és panaszosabbak lesznek, mert a megbánás és a vágy napról-napra nő. A szolgálat szabad óráiban, vagy mint egyedülálló őrszem, előveszi a legionárius a noteszét és ceruzáját; mindig hazagondolva, mélyenszántó, szép gondolatai támadnak, amelyeket sokszor sírva, vers formájában vet papírra. A foltok a levélpapíron ilyen könnyek nyomai.

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai 10 havi részletfizetésre!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus kabátok és trench-coatok
Téli kabátok, bundák

Öltöny- és felöltőszövetek

A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

Egyéb egyenruhászövetek nagy választékban
Férfi fehérneműek
Pullóverek, kötött mellények
Fehérneműanyagok méterszámra
Úszóruhák, fürdőköpenyek

A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pullóverek, kötött mellények és kötött kosztümök
Köpeny- és ruhaszövetek
Selymek és műselymek méterszámra
Vászonárúk, sífón stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérneműek
Damasztáru
Asztali készlet
Sezlonktakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

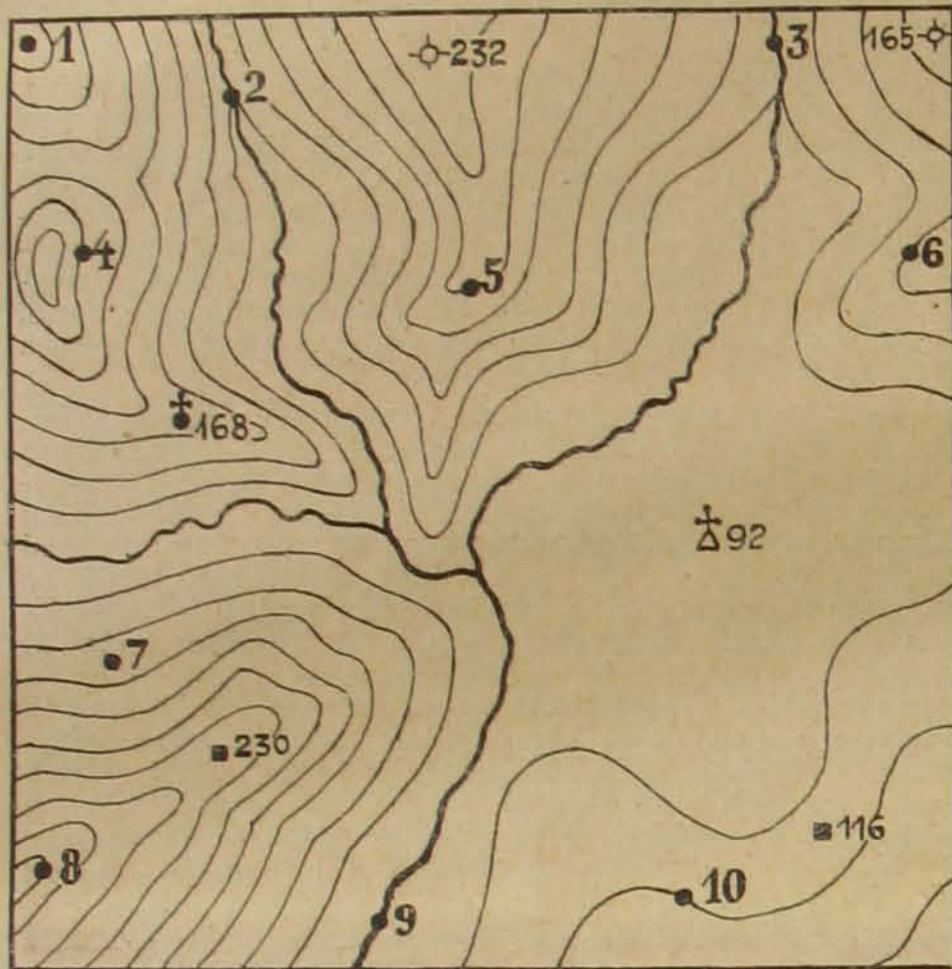
Felöltőket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895-41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

A légió hadbavonul. A szolgálat gyötrelme mindig elviselhetetlenebb lesz. Elkövetkezik az első büntetés. A legionárius dühe nő. Az első ütközet az embert teljesen megpuhítja. Nem tudja már, hogy a testi és lelki kínoktól mitévő legyen. Most már véglegesen és teljesen megbánja, hogy a végzetes kalandba belebocsátkozott. Az első szökési tervek kezdenek érni benne.

(Folytatjuk.)

Pályázat.

Ezen a vázlaton a szintvonalak 20 m-esek. A 232. magassági pont adata helyes. Megállapítandó, hogy a többi öt magassági adat helyes-e, és megállapítandó, hogy a tíz megszámozott pont magassága mennyi.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyenleitől fogadunk el. Határidő: augusztus 10. A legjobb megfejtések beküldői között értékes önbortváló készletet sorsolunk ki. Az eredményt az augusztus 20-iki számunkban közöljük.

—0—

Megfejtés.

A folyó évi 18. számunkban közölt „Lépesőrejtvény” című pályázatunk helyes megfejtése a következő:

1. Hipnotizál. 2. Ó. 1+2 = Hipnotizáló.
 2. Órjáratok. 2. Ba. 1+2 = Órjáratokba.
 3. Számláló. 2. Lap. 1+2 = Számláló lap.
 4. Össztűz. 2. Cél. 1+2 = Össztűz! Cél!
 5. Kassza. 2. Nyitó. 1+2 = Kasszanyitó.
 6. Nyelv. 2. Újítók. 1+2 = Nyelvújítók.
 7. Alap. 2. Igazság. 1+2 = Alapigazság.
 8. Per. 2. Felvétel. 1+2 = Perfelvétel.
 9. Jó. 2. Reménység. 1+2 = Jóreménység.
 10. A. 2. Rablófajta. 1+2 = Arab lófajta.
- 1—10-ig a kezdőbetűk: Hősök napja.

A beérkezett 57 pályázat közül helyes volt a következők pályázata:

Marton Mihály th. (Szombathely), Dani József őrm. (Baglyasalja), Bárány István tőrm. (Debrecen), Bugyi István es. (Karaucskeszi), Vasi Ferenc őrm. (Tata), Tóth Imre II. th. (Baltavár), Karácsony Sándor őrm. (Abony), Batár Antal th. (Budapest), Benkő Vince es. (Fonyód), Gurmai Péter tőrm. (Debrecen), Bíró István gth. (Budapest), Lengyel István gth. (Budapest), Apatóczki János gth. (Budapest), Vincze Rezső őrm. (Tata), János Márton gth. (Budapest), Koller Dezső th. (Budapest), Kerekes Aladár es. (Gödöllő), Mocsány István es. (Budapest), Kőszegi István tőrm. (Debrecen).

A szerkesztőségünkben megejtett sorsolás során a „Cortéber” zsehorát Batár Antal tiszthelyettes (Budapest) nyerte meg. Elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**
(A keleti pályaudvar érkezési
oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	— — — — —	15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	— — — — —	17. —
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju	— — — — —	18.50
Ugyanaz extra finomban	— — — — —	22.50—25. —
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgótokkal együtt		7.60

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelre.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

BÜTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

BÜTOR HITELRE

Elsőrendű bútorokat 100 P-ként, havi 4 pengős részletfizetésre, vidékre is szállít Sándor Ignác 33 év óta fennálló bútoráruháza, VI., Dessewffy-utca 18-20 (Vilmos császár-út és Nagymező-utca között, saját házában)

BÜTOR

leghosszabb részleltre
Nemzeti Bútorház
Dohány-u. 46., Klauzál-u. sarok

PUCH és eredeti **STEYR**
WAFFENRAD

a m. kir. csendőrségnél 30 év óta bevezetett

VILÁGMÁRKÁS KERÉKPÁROK!

Kedvező részleltre. Gyári fiók: **BPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 9.**